JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Zaturdag, 8 December. N°. 98.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaruan* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................. *f* 12,50.
" " " " *Java*.................. » 15,—.
" " " " *Buitenbezittingen*.................. » 17,50.
" " " " *Nederland*.................. » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.— Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 " " " " "
Behalve het Zegel voor den Lande

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

M. J. WENTINK,
van Riouw,
beroepen predikant te Koolwijk,
met
A. E. A. REDEKER,
van Batavia.

UTRECHT, 4 October 1860. (3894)

Getrouwd:

JACOB VAN VOLLENHOVEN
met
FREDERICA SOPHIA EGBERDINA PALM.

PADANG, 20 November 1860. (5862)

Getrouwd:

JOSEPH ANDRIEUX
met
SUSANNA CHARLOTTA VAN DEN WORM.

SAMARANG, 24 November 1860. (5855)

Getrouwd:

P. J. PREVOST
met
J. KIPPEL.

BATAVIA, 1 December 1860. (5855)

Getrouwd:

R. A. J. VAN DER SCHRIECK
met
J. Th. W. KORTMAN.

BATAVIA, 6 December 1860. (5895)

Voorspoedig bevallen van TWEE DOCHTERS, tweelingen, *W. P. Dohne*, echtgenoot van

D. N. NOLTEN.

SOERAKARTA, 12 November 1860. (5851)

Bevallen van eene DOCHTER, *S. J. Batten*, geliefde echtgenoot van

J. HEYTING.

KEBOEMEN, 28 November 1860. (5860)

Bevallen van eenen ZOON, *E. Schipper*, geb. *Hoffman*.
TELOK BETONG, 30 November. (3952)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *Schüsler*, geb. *Benit*.
CRAMAT, 6 Dec. 1860. (5931)

Bevallen van een' ZOON, *C. S. Smit*, *Eeg*.
BATAVIA, 6 December 1860.
Eenige Kennisgeving. (5940)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *C. van Loppen*, geb. *Darlung*.
PADANG, 20 November 1860. (5861)

Heden overleed, na eene ziekte van slechts weinige dagen, in den ouderdom van 48 jaren, onze dierbare vader *F. F. Wasch*, diep betreurd door zijne familie betrekkingen.

Uit aller naam:
W. F. WASCH.

BATAVIA, 2 December 1860. (5922)

Den 29 October 1860 overleed te Katimbang (*Lampong*), de heer *A. W. van Roggen*, ten huize van zijnen broeder

(5918) J. D. VAN ROGGEN.

Na vele kort op elkander volgende slagen, trof mij heden de zwaarste slag, daar het den Hemelschen Vader behaagde van mij af te roepen, mijne dierbare Echtgenoot *Frederika, Wilhelmina, Margaretha Janssen de Vries*, in den ouderdom van 38 jaren, na eene gelukkige echtverbindtenis van 20 jaren, mij nalatende 4 kinderen, waarvan twee nog te jong, om hun groot verlies te beseffen.

C. F. J. JAEGER.

BATAVIA, 7 December 1860. (5916)

Vendutie

op Maandag den 10 December 1860,
ten huize van den HoogEdel Gestr. Heer

MR. C. HULTMAN,

op het Koningsplein, nabij de Race-loods,
door

Gebrs. ROSELIE & Co.,

van wel onderhouden MEUBELAIR, t. w. Kasten, Stoelen, Tafels, Toilette met rood marmeren blad, groote mahonijhouten Waschtafel met marmeren blad, Psyché van palisanderhout, mahonijhouten Dames-Secrétaire, eene groote Schrijftafel, etc.

Voorts:
Kristalwerk, Engelsch Aardewerk, een porcelein Eetservies voor 24 personen, Zilveren Lepels en Vorken, etc.

Groote ZEILEN, waaronder geheele nieuwe.

Wijders:
Een Palanquin (Engelsch Onderstel),
Een span hardloopende Wagenpaarden (bruine Makassaren.)

Eindelijk:
Eene Vanilletuin, en eene collectie zeer fraaije Bloemen, waaronder verschillende soorten Was-Bloemen, en 240 klappers (klapa bibiet).

(5873)

HOUT-VENDUTIE

op Maandag, den 10 December 1860,
op het Heemradenplein
DOOR
(3890) JOHN PRIJCE & Co.

Vendutie

Dingsdag, 11 December 1860,
voor het Commissiehuis van

VAN RIET & TER GOUW,

van

diverse Lijnwaden,

Neteldoek, Zakdoeken, Meubel Damast, Glaswaren, Stopflesschen in kisten van 100 ps., porceleine Waschstellen.
20 kisten JAPANSCHE SOIJA.
70 vaten DORDSCHE TRAS.
700 pond flesschen LAK.
Eenige ROLLEN LOOD.

Voorts:
Eene groote partij

geslagen roodkoperen Spijkers van 6 en 7 duim.

IJZEREN BOUTEN.

Touwwerk van diverse dimensien, diverse Artikelen voor Scheepsgebruik, 2 Scheeps Lenspompen met toestel en eene groote hoeveelheid Oud Koper.

Alsmede:
13 manden à 4 dz. MAASTRICHTS BIER. (3887)

Op de Vendutie

van den 11 dezer bij

VAN RIET EN TER GOUW,

zullen nog worden verkocht:

25 mille **Gouverneur Sigaren** in ¼ en ½ kistjes
25 kistjes Rijnwijn.
21 stuks Japansche Cotonetten,
52 " gebleekt Katoen,
benevens:
20 IJzeren Ledikanten.

(5941)

VENDUTIE

op Woensdag den 12 Deeember,
voor de Toko van

J. BROWN,

van diverse Dranken en Provisien in Blik, witte Suiker in mandjes van 40 Pond, Spiegels, Glaswerk, Abrikozen, Pruimen, Amandelen, Liqeuren, Wol, Behangsel-papier, enz., enz.

(3885)

Op de Vendutie

van Woensdag den 12 dezer,
voor de TOKO van

J. BROWN,

zullen ook worden verkocht:

87 Balken, (genaamd Kaljoe Bakoe),
800 Japansche Planken,
geschikt voor Marquisa of Afdakken,
40 Japansche kleine Martevanen,
Kantoor Boeken, Horlogiën, Vergulde Borstspelden, Braceletten, enz.,
Japansche Tiffen Sets, Vogelzaad in flesschen, Elastique Overschoenen, Old Champagne Cognac, Dry Madeira, Sherry, Roodewijn in kisten van 50 flesschen van *Grampre Molière*, enz., Idem van 1 dozijn van *Godard*, Port, tafel Rozijnen, Amandelen, Sultanas, Abrikozen, Biscuits, Boter, Mosterd, Zuur, Likeur,
IJzer- en Glaswerk,
EEN ORGEL, EEN PIANO, EENE SECRETAIRE, KLOKKEN,
Paarden, Wagens, Bendies, enz.

(3939)

OP DE VENDUTIE

van Donderdag den 13den December 1860,
zullen nog verkocht worden:

Diverse afgekeurde Militaire GOEDEREN.

(3938) JOHN PRYCE & Co.

MILITAIRE SOCIETEIT CONCORDIA.

THÉ-DANSANT

op Zaturdag den 15 December 1860.

Namens het Bestuur:
De Secretaris,
(3944) BRUGMAN.

Bataviasche Schouwburg.

Met toestemming van den Heer Resident.

LIEFHEBBERIJ-TOONEEL,

onder Directie van den Heer
A. C. VAN DER ROEST.

op Maandag, den 17 December 1860,
des avonds ten 8 ure.

De Gans met de Paauwenstaart
of
Het Geneesmiddel der Hoogmoedsdolheid.
Oorspronkelijk Blijspel met zang in twee bedrijven.
DOOR
A. RUISCH.

ENTREÉ	*f* 3,—
JONGELINGEN VAN HET GYMNASIUM mits in tenue	„ 1,—
KINDEREN	„ 1,—

Wegens uitgebreidheid geen nastuk. (3906)

Ontvangen per
CHRISTIAN VAN MANILLA,
450 m./ Puik Sigaren Cortado No. 2
50 m./ do. „ Havana forme „ 2
(3889) Bij L. PLATON & Co.

Per Mail direct van Parijs ontvangen:
Een Factuur keurig bewerkte **Fantaisie Goederen,** als: Prachtige Dames Nécessaires, Schildpad en Sandelhouten dito, Odeurkeldertjes, Surprises, Toilet Flacons, Ivoren cachetten, Vouwbeenen, Pennehouders, Visite- en Balboekjes, Koralen, Kinder-armbandjes en Oorringen.
Bij
OLISLAEGER.
(3921) *Juwelier en Goudsmid, Rijswijk.*

Pas Ontvangen:

VERSCHE TUIN-ZADEN

in netten.
ABELS & Co.
(3866) *Buitenzorg.*

In commissie ontvangen:

3 *Pianinos.*

Bij
(3935) JOHN PRYCE & CO.

Verkrijgbaar bij Gebrs. VEIT.
Passar Senen & Passar Pisang,

Cortados	No. 2	in kistjes van	500.
Havana	„ 2	„	„
Idem	„ 1	„	van 250.
Londres	„	„	„ 125.

Puike **HAMMEN** en **BOTER** merk v. d. Leeuw. (3930)

MANILLA CIGARILLOS

à f 5— de 1000 stuks,
te bekomen bij
(3897) H. M. VAN DORP.

Bij ROSELIJE & Co.

is thans verkrijgbaar:
PER EL
het zoo gunstig bekende

GEZONDHEIDS-FLANEL.

Dit Flanel is van de zuiverste en fijnste Merino-Wol en wordt uitsluitend voor Tropische Gewesten vervaardigd.
Het thans nog in gebruik zijnde Flanel is te zwaar, wordt in het gebruik hard, overprikkelt de huid en benadeelt de gezondheid. (3874)

Per *Ouderkerk a/d. Amstel* ontvangen de Ondergeteekenden:
De eerste nieuwe HARING in vaatjes van 12 en 6 stuks.
KEELTJES en LIPPEN in flesschen.
GEZOUTEN VISCH in Idem.
GEZOUTEN ZALM in Idem.
GEMARIONEERDE HARING in Idem.
Benevens een klein partijtje

ST. NICOLAAS KOEK in blik.

(3868) VAN WALCHREN & VAN DORP.

FRAAI

BEHANGSELPAPIER.

Bij
(3934) JOHN PRYCE & CO.

CAFÉ DE L'EUROPE RESTAURATION.
PASSAR SENIN (Weltevreden)
Pas ontvangen:
ZUURKOOL, ROOK- EN ZOUTSPEK, ZOUTVLEESCH, GROENE ERWTEN.
Verkrijgbaar per *Portien* tot *f* 1,— en meer. (3895)

De ondergeteekenden maken bekend, dat zij over de 1ste Storting ad ***f* 500** per aandeel in de kapitaals vergrooting van de AZIATISCHE ZEE EN BRAND ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ zullen beschikken op den 17den dezer maand.
DüMMLER & Co.
Batavia, 8 December 1860. (3928)

De Heer **P. L. WIJTHOFF**
heeft onze
Generale Procuratie.
(3856) ARNOLD & ZONEN.
BATAVIA, 1 *December* 1860.

De aan den Heer L. MEIJER verleende **Procuratie** is met onderling goedvinden ingetrokken.
ARNOLD & ZONEN.
Batavia, 30 *November* 1860. (3863)

Door de ondergeteekenden is te Buitenzorg sedert 1 Mei 1859 onder de firma **A. P. G. Abels** en van af 1 November 1860, onder de firma **Abels & Co.** als continuatie der eerstgenoemde firma
EEN
HANDELS- EN COMMISSIE-HUIS
opgerigt, waarvan de Heer A. P. G. ABELS te Buitenzorg de **Procuratie** en de **vrije Teekening** heeft, zonder bijvoeging van qualificatie als zoodanig.
Bedoelde firma bevelen ondergeteekenden beleefdelijk aan in het welwillen en de bescherming van het algemeen en ook in het bijzonder van het plaatselijk publiek.
(3865) JACOMETTI & Co.

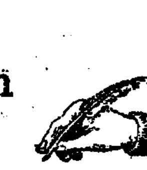
De Heer **Worm,** van Samarang, gelieve zich ten spoedigste te vervoegen bij
(3896) J. F. HECKLER.

---

f 6000.—

Verkrijgbaar onder eerste verband van vastigheden.
Adres bij
(3888) E. M. GUMPRICH. qq.

Dadelijk benoodigd:
een volkomen bekwaam
BOEKHOUDER,

voor eene detail zaak.
Adres uitgever dezes. (3884)

Verloren:

Een **Manilla Hondje,** luisterende naar den naam van CARO; de eerlijke vinder kan des verkiezende op eene goede belooning rekenen.
Adres Bureau ***Java-Bode.*** (3867)

Te koop:

De Hamb. Brik
„CHRISTIAN",
thans gevoerd door kapt. **Binder.**
Het schip laadt **4800 pikols** met weinig diepgang, heeft **Complete inventaris** en is gereed **Zee** te kiezen.
Nadere informatiën bij de Heeren van den BROEK en VEECKENS te **Samarang**, de Heeren B. J. van ECK & Co. te **Sourabaija,** en alhier bij de agenten
(3919) C. BAHRE & G. KINDER.

Te koop:

Wegens vertrek:

Op voordeelige voorwaarden het aangenaam gelegen **Huis** op **Molenvliet,** bewoond door den Heer **L. Bras.**
Informatiën bij
(3907) CASSALETTE & Co.

De geannonceerde verkoop der

ARAK FABRIEK DINOYO,

op den 27sten jl., niet zijnde doorgegaan, is dezelfde alsnog op zeer aannemenlijke voorwaarden
uit de hand te koop.
(3871) B. VAN DER ZWAAN.

TE KOOP:
Een Bendie met Oliebussen, Tuig en Sumbawa Paard.
Prijs *f* 400,—.
Te bevragen bij *H. M. van Dorp.* (3945)

Te Koop gevraagd:
Een span volkomen gedresseerde
WAGENPAARDEN,

vooral niet schrikachtig.
Adres Uitgever dezes. (3883)

TE KOOP:
Suiker - Pannen,
volgens het meest gezocht model,
dimensien van 50 × 18 tot en met 88 × 30.
Bij
(3882) WILSON & Co.

Te Koop:

Een **HUIS** op Noordwijk, bevattende verscheidene boven en beneden KAMERS, en verdere localiteit die het geschikt maakt tot uitoefening eener zaak.
Nadere informatiën bij den Uitgever dezes. (3929)

UIT DE HAND TE KOOP.
De Nederlandsche Schooner Brik

HELMERS,
groot **99** Last, gebouwd in den jare 1856;
thans liggende ter reede van *Soerabaija.*
Te bevragen bij:
van OMMEREN, RUEB & Co, te *Batavia*
en
(3937) E. TEN BRINCK & Co, te *Soerabaija.*

TE KOOP of te **TE HUUR**
Het **HUIS** op Kebon Sirih, naast den HoogEd.Gestr. Heer G. VOGELPOOT.
(3913) DüMMLER & Co.

TE HUUR Een HUIS in ***Gang Holle,***
dadelijk te aanvaarden.
Te bevragen bij
(3876) G. KOLFF & Co.

Wordt Gevraagd:

een Huis in huur.

Adres bij den Uitgever dezes. (3859)

TWEE KAMERS TE HUUR met **kost,** op **Noordwijk** nabij de **Sluisbrug.**
Nadere inlichtingen bij den uitgever dezes. (3915)

TO SUGAR PLANTERS
and others
GEORGE FLETCHER,
Engineer and Sugar Millmaker of Famham place Gravel Lane Southwark London.

Begs respectfully to call the attention of Proprietors, Attorneys and managers of Estates, and all those that are in any way connected with the Manufacture of Sugar, to the great strength and superiority of his steam Engines, Sugar Mills, Juice pumps, Cane and megass Carriers, steam Clarifiers, Simonering Pans, Wrought and Cast Iron Sugar Pans, Steam Boilers of all Kinds, Mill Gearing and water wheels over those in general use, and especially to his Heavy slow speeded Sugar Mill, capable of extracting from 65 to 70 ℔ Cent of Juice out of the cane, of which mill he is the sole Inventor having introduced it in to the Island of Cuba in the Year 1837 (in which place he has had many years Experience as a Colonial Engineer) since when it has been in general request in the British, Danish, Spanish and Portuguise Colonies, and has given very great satisfaction, and having had upwards of twenty years practical experience in Machinery for Sugar Estates, begs to state; that any orders he may be favoured with, will be executed in a workmanlike and proper way.

G. F. begs to remark; that his Machinery may not appear cheap at first sight, but when *weight*, strength and quality of workmanship are taken in to consideration, it will be found cheaper ℔ Ton than any other maker, and he further begs to remark; that all those, who have had any practical experience of machnery for Sugar Estates are well aware of the trouble and serious losses that have arisen frequently from cheap and Defective Machinery, hence the desirability of having strong effective and well adapted Machinery! „such as G. F. is in the habit of supplying to his numerous Friends in the before mentioned places" in Conclusion and Considering the importance of the subject G. F. thinks it very proper here to remark that he makes it a general rule to finish everything in his Manufactory not leaving anything to be done on the Estate Excepting the Erection.

Communications addressed direct, or through British Merchants will receive prompt attention.

GEORGE FLETCHER
Engineer and Sugur Mill Manufacture Famham Place Gravel Lane Southwark London.

PRICES OF ENGINES AND BOILERS.

1st *June* 1860.

High Pressure.				Boilers.			Prices.	
Description.	Horse Power.	Diam. of Cylinder.	Length of Stroke.	Diam.	Length.	Number of Tubes.	Engines.	Boilers.
		"	' "	' "	' "		£	£
Diagonal....	12	12	2—6	4—9	18—0	1 Flue.	340	165
"	14	13	2—6	5—0	22—0	1 "	360	180
"	18	15	3—0	5—6	27—0	1 "	460	220
"	25	17	3—0	5—9	27—0	2 "	510	250
"	30	18	3—6	6—0	30—0	2 "	640	310
Column	30	18½	3—6	6—0	30—0	2 "	840	310
Diagonal....	35	20½	3—6	Two 5—9	25—0	2 "	700	500
Oscillator...	35	20½	3—4	Two 5—9	25—0	2 "	600	500
Column......	40	22	4—0	Two 5—9	26—0	2 "	1040	510
"	50	24	4—0	Two 6—0	30—0	2 "	1100	550

Sugar Mills.

Horse Power.	Rollers.		Bearings of Top Roll.		Description of Gearing.	Price.	Weight of Mill and Gearing.
	Diam.	Length.	Diam.	Length.			
	"	"	"	"		£	
12	22	42	7½	9½		415	18 Tons.
14	24	48	8¼	11½	Single.	600	27 "
18	24	54	9	11½	Compound.	650	29 "
18	26	54	9¼	11	"	700	32 "
25	26	60	9½	12¼	"	750	33½ "
30	28	60	10½	14¾	"	960	44 "
35	28	66	10½	14¾	"	1060	48½ "
40	28	72	10½	14¾	"	1120	51 "
50	30	72	11	15	"	1250	56 "

Packed and delivered for Shipment in either of the Docks in London less 5 ℔cent Discount for Cash.

(3801)

De ondergeteekenden maken bekend dat zij voor de Heeren

PAUL VAN VLISSINGEN en DUDOK VAN HEEL

en

Van VLISSINGEN Van HEEL en DERO NE CAIL & Co.

te AMSTERDAM,

als reizend Ingenieur in Nederl. Indie hebben aangesteld, de Heer E. J. EVERTS, adres de Heeren VAN DEN BROEK en VEECKENS te Samarang.

DüMMLER & Co.

Batavia, 22 November 1860. (3914)

MACHINERIEN.

De Ondergeteekenden, ***Agenten op Java,*** van de Heeren

FAWCETT, PRESTON & Co.,

Ingenieurs te Liverpool,

zijn bereid bestellingen aan te nemen op

SUIKER-
en
Rijstpelmolens,
CENTRIFUGES,

Stoommachines, zoowel voor het land als voor schepen, **Gas-toestellen, Zaagmachines, Arak-distilleer Toestellen. IJzeren Praauwen.**

SUIKER PANNEN,

in alle dimensiën,

en alle andere soorten van

Machinerien.

Zij bieden te koop aan:

EENE HOOGDRUK

Stoommachine
en
SUIKERRIETMOLEN,

vervaardigd bij de hierboven genoemde firma, waarvan de afmetingen zijn, als volgt:

Diameter der Cylinder	. . .	26	Eng. duim.
Lengte " "	. . .	54	" "
Diameter " " (Stoommachine)	. . . .	14	" "
Lengte der slag van	do.	42	" "
Diameter der Stoomketel	. .	5	" voeten.
Lengte " "	. .	17	" "

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij

(3912) MORGAN, MELBOURN & Co.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY.

Dienden altijd en zonder verzuim het voornaamste geneesmiddel uit te maken van de huisselijke apotheek, zij genezen, te zamen werkende, bijna al de in of uitwendige ongesteldheden waaraan mannen en vrouwen onderworpen zijn. Hunne uitwerking is niet gedeeltelijk, neen de geheele kwaal wordt er door genezen.

Doosjes Pillen à *f* 1. — *f* 3. — *f* 5 —.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleef & Co.
" Banjoemaas	"	M. S. Cheriman.
" Soeracarta	"	W. Veldman.
" Djocjocarta	"	Buijn & Co.
" Salatiga	"	F. Knithoffer.
" Tagal	"	Wed. Dort.
" Cheribon	"	W. Galistan.
" Cheribon	"	M. Blok en Co.
" Samarang	"	H. L. Lijon en Co.

(3903)

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman en Co.

JAVA-BODE

H. H. inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste half jaar 1861** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***franco*** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor	**Batavia**.........................	*f* 12,50
„	**Java**..........................	„ 15,—
„	**de Buitenbezittingen**.........	„ 17,50
„	**Nederland**......................	„ 22,50

Brieven ***franco*** aan *den Administrateur.*

H. M. VAN DORP.

De Inteekening en storting van dat Blad kan ook geschieden bij **Blok & Co.** en **A. A. Ruzette** te Cheribon; Mevr. de Wed. **G. M. Dort** te Tagal; **de Groot; Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija, **Weijermans & Co.** te Pasoeroean; **G. H. Hoogenraad** te Madioen, **H. R. van Wijk, Rzn.** te Padang; **Eekhout & Co.** te Makassar, **Harmsen** te Amboina, en voor de niet genoemde Buitenbezittingen bij de Agenten der schepen van den Heer **W. Cores de Vries.**

(3847)

GELITHOGRAPHEERDE VISITE-KAARTJES,
Letter na verkiezing

bij

(3909) H. M. VAN DORP.

Per Mail ontvangen:

Almanach d'Illustration 1861.
Almanach Prophétique 1861

(3942) H. M. VAN DORP.

1861.

KANTOOR AGENDA.		*f* 5.—
OPGEPLAKTE KANTOOR-ALMANAK		" 1.50
ONOPGEPLAKTE	IDEM	" 1.—
Opgeplakte KLEINER	IDEM	" 1.—

Verkrijgbaar bij

H. M. VAN DORP, te *Batavia.*
(3908) en M. BLOK & Co., " *Cheribon.*

Boekhandel van H. M. van D
te Batavia.

Heden van de pers gekomen:

EEN WOORD
aan de
Suiker Fabriekanten op Ja

over de verhouding tusschen de in het **Ri** aanwezige en de daaruit werkelijk te verkrijge taliseerbare ***Suiker,***

door

J. A. Krajenbrink.

(3925) *prijs f* 1.—

Almanakken 1861.

INDISCHE ZAK-ALMANAKKEN, ingeri
Koopmans-, Kantoor- en Huishoudelijk g
franco per post met een Kantoor-Almanak
KANTOOR-ALMANAK (opgeplakt). . .
Idem met Dames-Portretten. . . . .
Te Batavia bij
(3880) G. KOLFF &

NIEUWJAARS-VISITEKAARTJES,
op naam

gelithographieerd ad *f* 8.— per 100 p
Te *Batavia* bij G. KOLFF & Co.
Te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF
(5

LOTEN
voor de volgende
244ste NEDERLANDSCHE STAATS LOT

Zijn te bevragen:

Een heel lot . . . . . . *f* 10
Een half " . . . . . . " 5
Een vijfde " . . . . . . " 2

Onze Loten van de thans **trekkende 2 Loterij** geplaatst zijnde, zoo kan geen gevolg den gegeven aan gedane aanvragen daarop betrek

(3878) G. KOLFF & C

Kantoor-Hand
W. OGILVIE.

KANTOOR-ALMANAK 1861.
ZAK-ALMANAK 1861.

Nieuwjaar-Visitekaartjes,

in alle soorten.

(392

De ondergeteekende voornemens de zijne zaken te likwideren, worden debiteuren nogmaals zocht hun debet *vóór ultimo dezer* aan te zuive ter voorkoming van geregtelijke vervolging.

D. P. KESLER.

BANDONG, 4 December 1860. (387

Vertrekkende Personen.

F. Geselschap en **Echtgenoot.** (3

STOOMGELEGENHEID.

Naar **Muntok, Riouw** en **Singapore,** per het Stoomschip **Batavia,** op den 15 December.

Naar **Samarang** en **Soerabaija** op 7 en 22 van iedere maand.

Naar **Muntok, Riouw** en **Singapo** op den 15 en 30 van iedere maand.

Nadere informatiën bij

W. CORES DE VRIES.

Batavia, den 8 December 1860. (39

STOOMSCHIP
PRINS VAN ORANJE.

December.

Ten gevolge van deswege gedane aan gen zal de boot Samarang aandoen, en veranderde vertrekdagen nader worden kend gemaakt.

MAJOR, MATZEN & Co.

SOERABAIJA, 29 November 1860. (392

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den

JAVA-BODE,

van Zaturdag, 8 December 1860, N°. 98

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van *Nederlandsch-Indie* gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut!

doet te weten:

Dat Hij, gebruik makende van de tot dat einde verleende Koninklijke magtiging en het nuttig achtende zich te begeven naar het gouvernement der Moluksche eilanden, heeft besloten zich voor een korten tijd van Java en den hoofdzetel van het gouvernement te verwijderen;

En alsnu willende voorzien in de tijdelijke opdragt van het dagelijksche beleid der zaken gedurende Zijne afwezigheid;

Lettende op de artikelen 13, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie;

Heeft goedgevonden en verstaan;

Van af 6 December 1860 tot tijd en wijle, na Zijne terugkomst het dagelijksch beleid der zaken weder door den Gouverneur-Generaal zal zijn aanvaard, wordt dat beleid opgedragen aan den Vice president van den Raad van Nederlandsch-Indie, mr. A. Prins.

En op dat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst, en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen angeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zoo veel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Batavia, den 5den December 1860.

CHS. F. PAHUD.

De Algemeene Sekretaris,

A. LOUDON.

(Staatsblad no. 110)

EXTRAKT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BATAVIA, den 4den December 1860. (No. 11.)

(Staatsblad no. 109a.)

Gelezen enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Ten vervolge van het besluit van 2 Februarij 1860 no. 5 (staatsblad no. 31), krachtens magtiging des Konings te bepalen:

a. dat voor de drooge koffij, welke overeenkomstig het bij de ordonnancie van 20 Februarij 1858 (staatsblad no. 19) gewijzigd art. 1 van het reglement in staatsblad 1833 no. 7, op Java en voor die, welke ter Westkust van Sumatra en in de residentie Menado gedurende het jaar 1861 aan het gouvernement moet worden afgeleverd, aan den aanbrenger zal worden betaald *f* 11 (elf gulden) voor den pikol van 100 katties;

b. dat in de residentie Djokjokarta en Soerakarta gedurende het jaar 1861, behalve de voorschreven betaling aan den aanbrenger, aan de inlandsche vorsten zullen worden uitgekeerd, als belasting, *f* 9 (negen gulden) voor den pikol van 100 katties; en aan de onafhankelijke prinsen, die zelven het produkt leveren, voor aanbreng en voor belasting *f* 20 (twintig gulden)

c. dat in de residentie Preanger-regentschappen en in de afdeeling Banjoewangi gedurende het jaar 1861 aan den aanbrenger zal worden betaald, in het eerstgenoemde gewest *f* 5.50 (vijf gulden vijftig cents) en in het laatstgenoemde *f* 6.73 (zes gulden drie en zeventig cents) voor den pikol van 100 katties;

d. dat voor de op de West-Indische wijze bereide koffij, welke in de afdeeling Patjitan gedurende het jaar 1861 aan het gouvernement wordt geleverd, behalve de voorschreven betaling van *f* 11 aan den aanbrenger zal worden toegekend de bij art 4 van het besluit van 12 April 1844 no. 2 bedoelde premie van *f* 0.83 (drie en tachtig cents) voor elken pikol van 100 katties;

e. dat voor de in de natte of roode schil geleverd wordende koffij gedurende het jaar 1861 aan den aanbrenger zal worden betaald een zesde van den prijs, vastgesteld voor drooge koffij.

Ten tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:

De Algemeene Sekretaris,

A. LOUDON.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de adsistent-resident voor de komptabiliteit te Samarang, R. Keijzer.

Benoemd:

Tot adsistent-resident voor de komptabiliteit, tevens superintendent van het vendu departement te Samarang, de sekretaris der residentie Samarang, W. J. Brouwer.

Tot adsistent-resident van Priaman (Sumatra's Westkust) de kontroleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur te dier kuste K. J. Jellinghaus.

Bevorderd:

BIJ HET BINNENLANDSCH BESTUUR TER SUMATRA'S WESTKUST.

Tot kontroleur der eerste klasse, de kontroleur der tweede klasse J. C. Boijle.

Tot kontroleur der tweede klasse, de kontroleur der derde klasse J. G. T. Vigelius.

Gesteld:

Ter beschikking van den resident der Wester afdeeling van Borneo, de klerk en havenmeester te Sambas, W. de Val.

ADVERTENTIEN.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van Woensdag jl. worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in den navolgenden boedel:

Door de Officieren kommissarissen te Sibogha, van wijlen den heer J. Kok, in leven 1sten luitenant der inf.

Door het kollegie van Wees- en Boedelmeesteren te Padang, van wijlen den weledg. heer H. Diepenhorst, in leven assistent-resident van Priaman.

Door kommissarissen van wijlen Adrianus Arkeveld, in leven fuselier bij het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling op Java.

Vertrekkende Persoenn.

W. J. Havenga. — J. J. Spiekerman van Wezelenburg. — 1ste Luitenant L. de Bruijn.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN DEN 4den TOT 7den DECEMBER 1860.

HOTEL DES INDES. J. Babut du Marès, van Buitenzorg. May, van Idem. — Smith, van Batavia. — M. C. Kaulien, van New-Castle. — Quarles van Ufford, v. 's Hage. — D. Lucassen, van Idem. — G. H. Holtgreven, van . . . .

MARINE HOTEL. H. Faber, van Decima. — Ant. Tebers, van Holland. — J. H. de Klerk, van Batavia. — James Belle, van Honkong. — S. de Boer, van Idem. — A. Eeleman, van Liverpool. — C. Vos, van de Reede. — Hettelberse van Nederland.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Madame de Thun, van Singapore. — J. van Kerwijk, van Onrust. — F. G. Buys, van China.

JAVA HOTEL. P. van Duyn, van Hongkong. — A. C. Uljee, van Rotterdam. — H. Plantema en Echtgenoot, v. Idem. — K. J. Swart, van Idem. — Schuit en Echtgenoot, van Pamanoekan. — S. M. van Merkenstein en Familie, van Samarang. — J. Schmidt en Familie, van Soerabaija.

Iets over het lot van den Javaan, enz.

III.

Daendels was misschien in Nederland de eenige man van zijn tijd, in staat, om het regeringsstelsel der kompagnie met zoo krachtige hand aan te grijpen en neêr te werpen, als hij heeft gedaan. Wij zijn niet blind voor zijn gebreken, doch wenschen het ook niet te zijn voor zijn verdiensten.

Hij schafte het monopolie af en opende Java voor den vrijen handel.

Hij verzekerde allen ambtenaren een voldoend traktement; maar verbood en strafte streng, zonder eenig aanzien des persoons, alle misbruik van gezag, om zich ten koste van den Javaan te verrijken.

Hij verhief de regenten tot ambtenaren der regering, en bepaalde dat hun benoeming, gelijk ook die van andere Javanen, tot den rang van groot-mantri ingesloten, alleen door den Gouverneur Generaal zoude geschieden, om hen aan de dikwijls vernederende behandelingen der residenten te ontheffen, en tevens deze de gelegenheid te benemen, zich door het ontvangen van ambtgelden te verrijken, beiden, gelijk wij hoorden, vroeger het geval.

Alle handel door de ambtenaren vroeger gedreven; inkoop van rijst in de binnenlanden, min- en overgewigten, hommages, kontributien, enz., werden afgeschaft. Strenge straffen dreigden en troffen de overtreders.

De staat en het statiegevolg der regenten werd ingekort en bepaald; ook streng aan hen en andere hoofden verboden zich door onwettige voordeelen, welke ook, ten koste van het volk te verrijken. Het verhuren van dessa's aan partikulieren of ambtenaren werd afgeschaft.

Noch hoogere, noch lagere ambtenaren mogten meer voor zich heerendiensten eischen, waarvoor vroeger vele duizenden werden geëischt.

Bij voorkomende gelegenheden werden kleinere regentschappen met andere vereenigd en daardoor de zware last van het onderhoud van een regent voor de bevolking afgeschaft.

Bepalingen en regelingen werden getroffen om den Javaan de eerlijke betaling van zijn produkten te verzekeren, die vroeger veel te wenschen overliet.

Onder zijn bestuur werd het gouvernement ook meer landbezitter en werd de kiem gelegd van het tegenwoordig kultuurstelsel.

Zietdaar een geheele vernietiging van het oude kompagniestelsel, en daarvoor een ander gegeven om den Javaan uit zijn diepe ellende te verlossen en een beter lot te verzekeren. Moge het ook waar zijn, dat de uitvoering van die wetten, de toepassing van die regeringsbeginselen, door de tijdsomstandigheden en het geheel nieuwe daarvan, dikwijls nog veel te wenschen overlieten: het is tevens waar, dat zij het lot der Javanen reeds merkelijk verbeterden en den weg openden tot verdere verbetering daarvan. Maar aan den anderen kant, hoe zwaar ook rustte de hand van Daendels op den Javaan door de heerendiensten, die hijvan hem eischte door het aanleggen van wegen over Java, van een nieuwe haven, eerst in de Meeuwen-, daarna in de Meraksbaai, van vestingwerken en het oprigten van vele openbare gebouwen en pakhuizen. Hij volbragt zoo groote werken in den tijd van drie jaren, waarvoor tienmaal zooveel jaren noodig waren. Wel werd daardoor ook veel aan de Javanen gegeven, waar is het ook dat de adem des winds ze heeft weggevoerd, de zuchten en klagten daarbij geslaakt, ze heeft verstrooid, de assche der offers daarbij gevallen, — toch blijven wij het betreuren en beklagen, dat Daendels zoo en niet anders heeft gehandeld.

De Engelschen kwamen.

Het overgangstijdperk voor Java onder Daendels aangevangen, vervolgde onder hen. Lord Minto, die de expeditie vergezelde, benoemde Raffles tot Gouverneur-Generaal. Deze, onder de indrukken van het belastingstelsel in Bengalen op Java gekomen, wilde dat ook daar invoeren. Lord Cornwallis had vroeger belangrijke onderzoekingen naar de zeden en gewoonten des lands in Britsch-Indie laten doen om daarop zijn stelsel te gronden. Zoo deed ook Raffles. Een centrale kommissie, onder voorzitting van kolonel Mackenzie,

leidde die. Zij was spoedig gereed en deelde den Gouverneur het resultaat van haar onderzoekingen meê. Raffles, gelijk hij meende genoegzaam voorgelicht, voerde nu het landelijk stelsel op Java in. De regering verklaarde hij eigenaar van den grond. Haar kwamen wettig een deel van zijn voortbrengselen toe. Deze bepaalde hij op de helft, twee vijfde of een vierde van den oogst, naar de vruchtbaarheid van den grond, en noemde hij landrenten. De aanslag geschiedde dessa's gewijze Het dorpshoofd werd voor het geheel der opbrengst aangeslagen, 't geen hij weder over de landbouwers der dessa moest verdeelen. Men zou eerst later tot een hoofdelijken aanslag overgaan.

De gedwongen levering van produkten, van welken aard en in welke vormen ook, wel door Daendels van haar grove misbruiken gezuiverd, maar overigens behouden, werden door de Engelschen, uitgezonderd in de Preanger landen, afgeschaft. Nevens de reeds bestaande vrijheid van handel, werd den Javanen nu evenzoo die van den landbouw verzekerd. Ook werd verklaard, dat de heerendiensten waren afgeschaft. Maar dit stond slechts op het papier, en liet in de werkelijkheid overal, zoo niet alles, dan toch veel te wenschen over. Waren ze ook minder dan in Daendels tijd, om de buitengewone en vele werken die hij tot stand bragt gedurende een tijdsverloop van slechts drie jaren, zij bleven toch bestaan in weerwil van haar afschaffing bij proklamatie. Dit kon ook wel niet anders. Zoo vonden ook weldra schromelijke verwarringen plaats met de inning der landrenten. Dit mag ons niet verwonderen. Genoegzaam personeel ontbrak, de regeling was nog gebrekkig.

Door het landrente-stelsel stelde de regering, met voorbijgang der inlandsche regenten, zich meer onmiddelijk in betrekking met het volk, de dessahoofden. Zij werden daardoor meer aan de afpersingen der regenten onttrokken. Dat was reeds minder geworden onder Daendels, daar hij hen van eigendunkelijke heerschers tot verantwoordelijke ambtenaren had gemaakt, echter nog zonder traktement, dat zij vinden moesten uit land en volk hun toegewezen.

De Engelschen deden nog meer, daar zij hun een bezoldiging toelegden.

Zoo deden na Daendels ook de Engelschen het hunne, om den Javanen een betere toekomst te verzekeren en hun lot te verbeteren; al mogten ook niet alle wegen daartoe ingeslagen er heen kunnen leiden.

Ook liet hun behandeling der Javanen dikwijls veel te wenschen over, ja was die soms boos en gruwelijk te noemen. Zoo toch verhaalt een schrijver daarvan. »De Engelschen zeer vrijzinnig in hun land, zijn overal elders waar zij maar kunnen, despoten en tirannen. Men moet het de Javanen-zelf hooren verhalen, hoe hun ambtenaren huis hielden. In zeker distrikt werden de meisjes met haar negende jaar onder groote manden verborgen, zonder, tot na haar huwelijk, ooit weêr voor den dag te durven komen, wijl zij anders door de dienaren van den heer resident, van den grooten heer, zooals de Javanen zeggen, werden weggevoerd. Ongeloofelijke barbaarsche handelingen worden er verhaald, waarvan ik alleen zal aanhalen, dat zeker resident liefhebberij had, om in de dorpen klappernooten te vragen, en als een boer de hooge boomen beklom om die te plukken, deze deed omhakken. Welke daadzaken men niet vindt beschreven, en kwamen ook niet ter ooren van het hoog bestuur, maar hebben echter plaats gegrepen [1]).

Raffles-zelf handelde geheel in strijd met zijn geproklameerde zoo liberale beginselen. Hij had een vriend, Hare was zijn naam. Deze was een van die excentrieke menschen, gelijk Engeland ze vooral oplevert, die te onafhankelijk van karakter zijn, om zich naar de vormen en instellingen der maatschappelijke orde te schikken en aan de wetten des lands te onderwerpen. Daarom verkoos hij in de wildernissen en bosschen van Bandjermassing te gaan wonen. Maar zelf te groot voor de wetten, wilde hij die toch aan anderen stellen. Hij wilde daar een kolonie stichten. Raffles liet, om zijn vriend te gerieven, Javanen opvatten en naar de nieuwe kolonie brengen. Er ontbraken vrouwen. Een vaartuig kwam op de ree van Grissee en een inlandsch feest werd aan boord gegeven. En toen men nu te midden der feestvreugde was, werden de ankers onverwacht geligt, en zeilde het schip met de genoodigde vrouwen naar Hare's kolonie.

Bij de herstelling van ons gezag was het ook spoedig gedaan met dat rijk van Hare, en de kolonie in korten tijd weer geheel verloopen.

Men weet hoe verbitterd de stemming der Javanen was onder het Britsch bestuur. Er werd een algemeene opstand beraamd in vereeniging met de Sipaijers. Gelukkig werd ze ontdekt en bleven de Engelschen voor zoo vreeselijke slagting gespaard, als hen in onze dagen in hun eigen bezittingen heeft getroffen.

De Nederlanders keerden op Java terug. Gelukkige dag van gezegende toekomst voor Java en Nederland.

Het overgangstijdperk bleef nog voortduren tot op van den Bosch.

De kommissarissen Buyskes, van der Capellen en Elout, en later de Gouverneur van der Capellen bleven voortgaan op den ingeslagen weg van verbeteringen.

't Is waar Daendels en de Engelschen waren hun wegbereiders, de baan was gebroken, het oude, twee eeuwen oude gebouw van het kompagniestelsel was gesloopt en men had daarvoor een nieuw opgetrokken. Wat konden zij meer verlangen? Zij behoefden er nu maar in te trekken. En zij trokken er in. Maar vonden zij een verwarde en verwaarloosde huishouding, er kwam bij, dat het gebouw-zelf niet deugde. In weerwil van het betere vonden zij het daar binnen toch treurig gesteld.

De naweeën van het oude, in gedurige botsing en strijd met de onhandigheid van het nieuwe stelsel.

De dwaze vertooning van een onbeschaafd en door eeuwen oud despotisme vervormd volk, door de philantropie eensklaps in 't pak van de vrijheid en het liberalisme der beschaafde volkeren gestoken.

[1]) Bijdrage tot de kennis van den voormaligen en tegenwoordigen staat onzer Oost-Indische bezittingen, pag. 11.

Onmondigen tot mondigen verklaard en die nu druk bezig waren hun vaderlijk erfdeel te verspillen.

Bovendien alsof ze er een voorgevoel van hadden, dat zij toch weêr zouden moeten verhuizen, hadden de Engelschen ook 's lands gebouwen en publieke werken schandelijk verwaarloosd. Allen waren in diep verval. 's Lands finantien waren ook geheel in de war. Niemand kon zeggen waar het geld gebleven was, want de boeken waren weg of men kon er niet wijs uit worden. Vooral was de rekening der landrente, die roem van het Engelsche bestuur, een chaos van verwarring. Men had die eerst dessa'sgewijze, en sedert 1814 hoofdelijk geheven, maar onmogelijk was het na te gaan, op welke wijze en tot wanneer. Nergens vond men dokumenten, rekeningen of aanteekening der namen van de belastingschuldigen, of ze wel dan niet, en tot wanneer betaald hadden.

De regering was verpligt te eindigen met de pen te halen door de nog schuldige belasting van 1815, 1816 en 1817, en een nieuwe financiele periode van 1818 af aan te vangen. Daarbij werden de landrenten weder dessa'sgewijze aangeslagen, gelijk dit tot heden is blijven voortduren.

Vrije landbouw, vrije handel, waren de wachtwoorden der Engelschen; de woorden op het vaandel geschreven, waarmeê zij Java gedurig van het oosten naar het westen en van het westen naar het oosten waren doorgetrokken. Dat vaandel namen de kommissarissen van hen over. 't Was toch, meenden zij, ook het eenige wat zij konden en mogten voeren. En hoog bleef het opgeheven. Maar ziet, daar wordt het eensklaps gestreken. En toen men het vaandel weêr zag verrijzen en wapperen in den wind, was »vrije landbouw" daarvan uitgewischt, las men daarop slechts de woorden »vrije handel." Maar of 't kwam door de geweldige regenvlagen der westerwolken, of door 't felle branden van een tropische zon, de schitterende kleuren van haar letters werden steeds bleeker en fletser, en 't was treurig om aan te zien, dat vaandel, eens zoo kleurvol, nu zoo verflenscht.

De kleêren van den man passen niet voor het kind; zoo ook niet de regeringsvormen van een beschaafd, voor een onbeschaafd volk. De vrijheid, voor het eerste een zegen, is voor het laatste een verderf. Zoo ook op Java. De Javaan was onder de Engelschen vrije planter geworden, maar daarom, hoe kon het anders, plantte hij nu ook slechts wat hij behoefde, zijn rijst en andere voedingsmiddelen, nog een weinig koffij en suikerriet; niet wat de regering behoefde, scheepsladingen vol koffij en suiker. Met het eerste was voldaan aan zijn behoeften, zou hij nu nog uit vrije beweging zwoegen en slaven voor het laatste?

Konden er hem zijn klimaat, de eischen en behoeften daarvan misschien toe uitlokken, opwekken, dringen? maar 't voerde hem immers als van zelf in de schaduw van het geboomte of in het halfduister van zijn koele hut, om er zich gemakkelijk uit te strekken.

Was zijn opvoeding gedurende zoo veel vroegere eeuwen misschien een wil, een kracht in hem geworden, om hem er toch toe te bewegen, te sterken? Maar hebt gij dan ooit gehoord, dat een man in diepe onwetendheid opgegroeid, gelijk de Javaan, omtrent zijn pligt en roeping als mensch, om ijverig en werkzaam te zijn, zonder eenig besef daarvan, toch eensklaps dat besef in zich voelde ontwaken en nu ijverig, onvermoeid de handen aan het werk sloeg? of heeft men u misschien ooit verhaald van een paard, jaren lang slechts gewoon op het klappen en slaan der zweep te loopen, daardoor toch geleerd, om nu voortaan uit eigen beweging daar heen te draven? en weet ge niet, dat ze twee eeuwige wetten zijn: aktie wekt reaktie, een oorzaak voert tot haar gevolg? De Javaan die zooveel eeuwen lang gedwongen en onwillig had gewerkt voor zijn heeren, stelde daardoor nu ook het grootste genot van de vrijheid hem toegestaan, in rusten; mistte daardoor nu ook alle begrip en kracht, om een vrij man, een vrij arbeider te kunnen zijn.

Dat begrepen ze eindelijk, door droeve ondervinding geleerd en door den nood gedwongen. Daarom streken ze niet alleen hun vaandel, om er de woorden vrije landbouw uit te wisschen, maar ook om een ander op te rigten, waarop »gedwongen arbeid" stond te lezen. Nu werden koffijtuinen aangelegd, dat de vrije Javanen nooit hadden gedaan, niet konden doen, omdat zij daartoe èn het overleg èn de welwillende zamenwerking mistten, vooral de wil, om een groot werk, dat bovendien niet dadelijk, maar eerst na vier, vijf jaren winst zou geven, ten uitvoer te brengen. Nu kon ook het suikerriet op zijn juisten tijd voor het fabrikaat rijp zijn, dat de onnadenkende Javaan, aan zich-zelf overgelaten, nog maar volstrekt niet begrijpen kan of wil.

Maar nog altijd wapperde het vaandel »vrije handel" hoog in den wind. Laat ons hooren, hoe het leger der Javaansche vrije handelaars daaronder voorwaarts rukte.

Wij verplaatsen ons aanstonds te midden van dat leger. Een zwerm van opkoopers drong nu zijn kamp binnen: Chinezen, Arabieren, ook Engelschen, Franschen en Hollanders. Zij bragten en boden niet alleen geld, maar hadden ook alles, voorwerpen van opschik, zelfs speelgoed in hun marskraam; alles wat de Javanen in hun kinderachtige en dwaze begeerlijkheid slechts konden verlangen. Zij hadden slechts te kiezen, behoefden ook volstrekt niet met geld, of zoo aanstonds, te betalen, dat zou men later wel verrekenen met hun koffijoogst. En zoo die van het loopende jaar niet voldoende was, dan verder met dien van het volgende. Wat kon den Javaan meer aanlagchen en aanlokken, men vroeg geen geld, dat hij niet bezat, en immers eerst later behoefde hij, die slechts bij den dag leeft, niet zorgt voor dien van morgen, met zijn oogst van dit of een volgend jaar te betalen. Daarbij wat begeerlijke dingen werden voor hem uitgespreid! Men moet hem kennen in zijn onbedachtzaamheid, in zijn kinderachtigen zin en dwaze lust naar voorwerpen van opschik, weelde en andere ijdele dingen, als hij ze daar voor zich ziet, ze slechts, — want zoo beschouwde hij bij de gestelde voorwaarden van zijn standpunt de zaak, — voor het nemen heeft; om het geheel te begrijpen, dat hij onmogelijk aan de verleiding weerstand kon bieden. De marsen werden tegen dure prijzen leeg gekocht en de koffijoogsten t lage daarvoor verbonden. Nu werden behoorlijk trakten opgemaakt, waarin de Javaan zijn aanstaa oogst verbond voor de schuld. Men noemde dit schot op het produkt in koopwaren of geld. Te werd in het kontrakt bepaald, dat, mogt de verw koffijoogst de schuld niet delgen, dan zou het o blijvende, natuurlijk met billijke renten, zoo b als woekerwinst die stelt, op den volgenden w overgedragen. Die schuld werd steeds met een ni vermeerderd, zoodat de Javaan van oogst tot o bleef verbonden. Ieder jaar toch kwamen die op pers met hun marskraam of voorschot in geld te Het ergste van de zaak was nog, dat zij die koffij produceerden, de hoofden, gewoonlijk de ver pers waren van het grootste deel van den oogst, en e voordeelen van trokken. De opkoopers zorgden steeds, zich alle in de zaak betrokken hoofden vrienden te maken, door hen soms met de m mogelijke onderdanigheid eenig geschenk, een pa een fraai zadel, geweer, enz., als bewijs van bij dere hoogachting aan te bieden. Onderzoekingen Regeringswege hebben uitgewezen, dat de Javane dien tijd, zelden van zes tot acht gulden voor pikol koffij ontvingen, gewoonlijk slechts twee of gulden, dikwerf nauwelijks iets.

Als wij nu hierbij bedenken, dat de Javaan zoo van zijn koffij als andere oogsten twee vijfde l rente moest opbrengen, dan zal men nog meer treurige van zulk een stand van zaken beseffen. D door onvermogend om zijn landrente te betalen later wel moest afgeschreven worden, genoot hij bovendien weinig of niets van zijn arbeid, daar gewoonlijk zijn voorschot in nuttelooze dingen kwist of reeds verteerd had, voor de koffij gele werd.

Een hoogst treurige toestand voor de bevolking moest arbeiden om bedriegelijke opkoopers, me vreemdelingen, die op haar domheid en ijdele beg ten spekuleerden, te verrijken. De hoofden die der winsten bekwamen, werden daardoor tot ontro en schandelijk misbruik van gezag verleidt De komsten des lands vloeiden steeds minder; en de sch bare welvaart des volks was niets anders dan verborgen kanker, die daaraan knaagde. Boven was al het geweld van den dwang noodig, om te hinderen, dat de koffijkultuur niet snel achteruit g Verhinderen kon echter die dwang niet, dat de J koffij zeer in kwaliteit verminderde. Men plukte koffij dikwijls groen, en droeg geen behoorlijke z voor de drooging. Wat belang kon de bevolkin ook bij hebben? Daardoor gebeurde het ook vaak, de koffij als geheel verbroeid en bedorven over bo moest worden gezet. Het bleek dus meer dan doende, dat het stelsel van vrijen handel een ve voor de welvaart van Java, een ongeluk voor bevolking was. En toch moest 't vrije handel blij Nevens koffij bragt Java nog een weinig suiker indigo op. Andere produkten voor de europesche m waren toen daar nog niet veel meer dan bij na bekend; en er bestond bij den steeds klimmenden te zin in de koffijkultuur, onder het bestaande ste wel geen kans, om haar produktie daar in te vo of winstgevend te doen worden. De rijstkultuur wel voldoende, maar nog geenszins zoo bloeijend a dat later werd.

Een vijfjarige oorlog werd gedurende dat tijd op Java gevoerd. Onbeschrijfelijk veel hebben zijn woners daardoor geleden, duizenden bij duizen hunner heeft hij weggemaaid.

De regering van den Baron van der Capellen, w het bestuur der kolonien in dien tijd gedurende scheidene jaren was toevertrouwd, wien allen die kenden, om zijn edel karakter achtten en roem was zacht en gemoedelijk, kenmerkte zich door een ern streven, om den Javaan gelukkig te maken, maar n bedroog zich in het middel daartoe aan te wen ook, wat wij niet vergeten mogen, stonden hem tijdsomstandigheden daartoe zoozeer in den weg.

Java verteerde steeds meer dan het opbragt, ei lijk was het zoover gekomen, dat men met een h delshuis te Calcutta een leening van twintig milli guldens, onder verband van Java en de verdere b tingen, moest sluiten om in den geldnood te voorzi Een treurig, een vernederend kontrakt! Du Bus Ghisignies bragt door bezuinigingen wel verminder in de uitgaven, voerde, althans in beginsel, ook ni we kultures in, deed wat hij kon: maar de oor duurde voort, het stelsel bleef bestaan; het lot Javanen verbeterde weinig of niet,- zijn bestuur ook te kort van duur. *(Wordt vervolgd*

BATAVIA.

Den 6den dezer is Z. E. de Gouverneur-Generaal, het gebruikelijke ceremonieel naar de inschepingpl en verder aan boord gebragt, van hier naar de lokken vertrokken. Door den eigenaar van de *Ty rum* was deze boot ter beschikking van zijne Z.E. steld, welk aanbod door haar werd aangenomen, zoo Z.E. door deze boot naar den gouvernementsst *Java* werd overgebragt. Deze boot is naar Suma vertrokken om kolen in te nemen, van daar gaa reis naar Banda, waar de Gouverneur-Generaal zal vangen worden door den gouverneur der Molukk Jhr. C. F. Goldman, en alwaar zich tevens zullen vinden de in de Moluksche wateren gestatione oorlogstoomschepen. Van Banda vertrekt de Gou neur-Generaal naar Amboina, van daar naar Ter en eindelijk naar de residentie Menado. Van laat noemde plaats neemt Z.E. om de noord door st Celebes regtstreeks naar hier de terugreis aan, zij den 30sten Januarij wordt terug verwacht.

— Is St. Nikolaas voor velen nog altoos een welko vriend, ook de weezen van het Parapattangesti mogten zich dit jaar ruimschoots in zijne mildheid v heugen. Door de waarlijke voorbeeldige weldadig van Batavia's ingezetenen was de direktie van genoo gesticht in staat gesteld, dit feest tot een regt vro feest voor de weezen te maken. Een menigte ingeze

n, daartoe door de Direktie uitgenoodigd, waren van de vreugde der kinderen getuige bij de onderscheidene vermakelijkheden, voor hen bereid, van de geschenken, voor allen gereed gelegd, en van een smakelijk souper, voor hen aangerigt. Wij hopen, dat dit feest nog dikwijls op ook eene wijze door die arme kinderen gevierd mogen kunnen worden.

Soerabaija, 1 December. Per cirkulaire van den kommandant en chef dd. 24 Nov. is bekend gesteld, dat de depotkompagnien bij de Bataillons ontbonden zijn, in dier voege, dat zij per 34 man in hun graad zijn ingedeeld bij de overige inlandsche kompagnien. Deze verandering schijnt haar ontstaan te danken te hebben, aan verschillende adviesen der H. H. Korps kommandanten. Het bnt schijnt te zijn om door hun goedbekend gedrag, gunstig op de overige soldaten te influenceren.

AANKOMST DER MAIL.

Aan de Europesche berigten, loopende tot 27 Oct. zijn in den namiddag van den 5den dezer per *Batavia*, sp. Neijts aangebragt, ontleenen wij het volgende

ALGEMEEN OVERZIGT.

Rotterdam, 23 October. De Italiaansche aangelegenheid is in de laatste dagen in eene andere phase getreden. Het Sardinische parlement heeft het wetsontwerp op de inlijvingen met 290 tegen 6 stemmen aangenomen, nadat de graaf Cavour vooraf plegtig ontkend had, dat er sprake was van afstand van eenig grondgebied, bij wijze van kompensatie; terwijl de redenaar er bij die gelegenheid opentlijk en officieel voor uitkwam, dat de bevrijding van Venetie zijn doel is, dat hij alleen op eene gunstige gelegenheid wacht, om daartoe de hand aan het werk te slaan en dat Rome de hoofdstad van Italie moet worden. De buitengewone zitting der kamers is daarop den 19den dezer gesloten, nadat een adres van hulde en erkentelijkheid aan den koning was aangenomen. Sterk door dien uitslag der stemming, is koning Victor Emanuel de grenzen overgetrokken, om door zijn tegenwoordigheid een e nde aan den verwarden toestand van Napels te maken. Dan 21sten dezer bevond hij zich te Sulinone (prov. Abruzz. ult.), waarschijnlijk wachtende op den uitslag der volksstemming voor de al of niet inlijving van het koningrijk bij Piemont, welke den dag te Napels onder een onbeschrijfelijken toevloed van burgers en geestelijken een aanvang heeft genomen. Valt de stemming, zoo als het reeds al den schijn heeft, gunstig voor de inlijving uit, dan zal de koning naar men zegt, onmiddelijk daarna zijn intogt in de hoofdstad houden, de teugels van het bewind in handen nemen, den heer Farini tot zijn kommissaris aldaar benoemen en alzoo de verandering van regering tot een *fait accompli* maken. Zonderlinge tijd dien wij beleven! Terwijl de wettige beheerscher des land zich nog in eene grensstad (Gaëta) staande houdt, trekt een ander vorst de hoofdstad des rijks binnen, en verklaart den verjaagden monarch vervallen van den troon! Wat Rome betreft, valt alleen mede te deelen, dat de Fransche krijgsmagt aldaar tot een aanzienlijk cijfer is opgevoerd, en dat de bevelvoerende generaal het aldus genoemde erfgoed van den H Petrus, dat reeds ten deele door de Sardinische troepen was veroverd, weder heeft bezet. En dat al schijnt de paus het plan, om zijne hoofdstad te verlaten, nog niet geheel te hebben opgegeven, en te oordeelen naar de gespannen verhouding, die op dit oogenblik tusschen Z. H. en keizer Napoleon bestaat, blijkbaar o. a. uit het vertrek van den pauselijken nuntius te Parijs, zou het niet te verwonderen zijn, zoo hij eigenoemde er op het onverwachts toe overging. In dat geval zou de positie van de Fransche troepen te Rome onhoudbaar worden, tenzij keizer Napoleon zijn in Italie verworven populariteit geheel wilde prijs geven. Wij moeten hier nog bijvoegen, dat uit onderscheidene plaatsen in den Kerkelijken Staat, adressen van sympathie aan Victor Emanuel worden gezonden. Zoo heeft zich o. a. eene deputatie uit Orvieto naar den koning begeven, om hem een adres van de bevolking te overhandigen, verzoekende dat de volksstemming over de inlijving ook op die provincie toegepast worde. Uit Viterbo is reeds een deputatie met hetzelfde verzoek naar keizer Napoleon op weg.

Terwijl alzoo de Napelsche aangelegenheid eene regeling te gemoet schijnt te gaan, en het besluit, om vooreerst noch Rome noch Venetie aan te tasten, althans een tijdelijke rust schijnt te beloven, rijzen aan den anderen kant dreigende wolken voor het schiereiland op. Het is eene uitgemaakte zaak, dat de meeste groote mogendheden den inval in Napels en den Kerkelijken staat met een ongunstig oog aanzien. Reeds is de Russische gezant te Turin teruggeroepen en heeft de Sardinische te St. Petersburg zijn paspoorten bekomen. Spanje zal, zegt men, dit voorbeeld volgen en de Pruissische minister van buitenl. zaken, de heer von Schleinitz, moet aan graaf Cavour eene nota gezonden hebben, waarin Sardinies handelwijs gelaakt wordt, als in strijd met de beginselen van het volkenregt en als leidende tot het absoluut beginsel der nationaliteiten. Ook is een Oostenrijksch korps de Po overgetrokken, zonder trouwens de Sardinische grenzen te passeren, hetgeen veel sensatie te Turin gemaakt heeft, waar men de opeenhooping van Oostenrijksche troepen met eene versterking van Sardinische strijdkrachten aan de Beneden-Mincio beantwoordt. Daarentegen wordt weder van meer dan ééne zijde beweerd, dat Engeland en Pruissen tegenwoordig met elkander op een zeer goeden voet staan. Vreemd zou dit niet zijn na het langdurig verblijf van lord John Russell in Duitschland, bij gelegenheid van het bezoek van koningin Victoria aan het hof van Coburg en na zijne konferentien met den heer von Schleinitz. De *Morning Herald* heeft zelfs op grond van een schrijven uit Berlijn verklaard, dat het Engelsche kabinet alle moeite doet, om de Noordsche hoven, daaronder ook Oostenrijk, te bewegen, den nieuwen staat van zaken te erkennen. Te gelijk las men in de half officiele *Preuss. Zeit.* een hoofdartikel, dat klaarblijkelijk de strekking had, om de goede verstandhouding tusschen Pruissen en Engeland te doen uitkomen »Terwijl de kort ophanden staande ontmoeting van den prins-regent met de keizers van Oostenrijk en Rusland, zoo sluit dit artikel, de voortdurende goede verstandhouding van Pruissen met zijne oostelijke na buren bewijst, toont de gelukkige uitkomst der Coblenzer konferentie, ook zonder verder betoog, dat Pruissen de hoogst gewigtige belangen, die het met Engeland verbinden, weet te waarderen en te behartigen." Hoe deze laatste zinsneden te rijmen zijn met het berigt, dat Rusland zijn gezant te Turin heeft teruggeroepen, zal nader moeten blijken. In h t algemeen ligt over de ware bedoeling en der Noordsche mogendheden nog een sluijer uitgespreid en de vele tegenstrijdige geruchten, die daaromtrent in omloop zijn, zullen wel eerst na den afloop der Warschauer konferentie opgelost worden. Het officieele orgaan van het Russische gouvernement, het *Journal de Saint Petersbourg*, weersprak dezer dagen dezulken, welke meenen dat de zamenkomst te Warschau tot vernieuwing van het heilig verbond zal strekken. »Die vrees — zegt dat blad — is beleedigend voor het politieke inzigt der doorluchtige personen, welke elkander aldaar ontmoeten zullen. Kan er vooraf over die bijeenkomst iets worden gezegd, dan is het, dat zij den Europeschen vrede voor gevaren en slechte kansen moet behoeden, en dat zij geene andere uitkomst kan hebben dan eene verstandhouding, over welke gansch Europa zich zal moeten verblijden. De onderlinge verstandhouding der souvereinen bewerkt toenadering onder de natien en verwijdert de kans van oorlog."

Gisteren en eergisteren, den 21 en 22sten zijn de keizers van Oostenrijk en Rusland, alsmede de prins-regent van Pruissen te Warschau aangekomen.

Veel sensatie heeft gemaakt een manifest des keizers van Oostenrijk. Tot dusverre is dit stuk, dat belangrijke koncessien inhoudt, nog slechts langs telegrafischen weg bekend geworden. Te Weenen en Pesth werd de verschijning onmiddelijk met eene algemeene illuminatie beantwoord. In laatstgenoemde stad, waar de verbittering des volks, ook door de jongste arrestatien, niet weinig toegenomen was, is deze manifestatie ontegenzeggelijk van beteekenis. Verder weet men nog niets van den inhoud, dien het keizerlijke rescript in het land gemaakt heeft.

In het zuiden van Duitschland wordt den voorstanders van het sluiten van konkordaten met Rome de eene nederlaag na de andere toegebragt. Naauwelijks hebben de Badensche kamers het met Rome gesloten konkordaat door eene rijkswet vervangen, die niet slechts de regten der kerk, maar ook die van den staat huldigt, of de tweede kamer van het groothertogdom Hessen heeft dat voorbeeld gevolgd, door met bijna algemeene stemmen een voorstel aan te nemen, de strekking hebbende, dat de verhouding tusschen de kerk en den staat door de wetgevende magt zal worden geregeld.

De berigten uit Konstantinopel loopen tot 14 October. Ali pacha is tot minister van buitenlandsche zaken benoemd.

De divan dringt er op aan, dat de grootvizier met eene finantieele zending naar Europa zal vertrekken.

De Turksche schatkist verkeert in zulk een benarden toestand, dat zij er toe heeft moeten besluiten, om bij rijke woekeraars kleine leeningen te sluiten. Er is andermaal sprake om in Europa het sluiten eener leening van 200 millioen te beproeven.

Uit Beyruth wordt van den 8sten gemeld, dat de generaal Beaufort aan den voet van den Libanon aangekomen is waar bij aan de Christen-bevolking reeds eenige hulp heeft doen uitreiken.

Te Damaskus was een oproer uitgebarsten als gevolg van de den Turken opgelegde oorlogbelasting.

De gouverneur van Saida (Syrie) had den drogman van het Nederlandsche consulaat laten arresteren: twee Hollandsche oorlogsbodems hebben dientengevolge gedreigd de stad te zullen beschieten, waarop de drogman weder op vrije voeten werd gesteld.

In Wallachije, Moldavie en Servie heerscht eene levendige agitatie, ten gevolge van het koncentreren van Russische troepen in Bessarabie. Ten gevolge daarvan vertoont zich bij de bevolkingen der beide eerstgenoemde vorstendommen eene meerdere toenadering tot Turkije.

In Servie, waar de familie Milosch steeds voor bijzonder Russisch gezind wordt gehouden, wint de partij van prins Kara Georgewitsch dagelijks meer veld. Het blijkt dat prins Couza zijne populariteit verliest, daar men vreest, dat hij, als het op handelen zal aankomen, geene genoegzame energie aan den dag zal leggen.

Volgens de *Triëster Zeitung* is een Turksch korps van 2000 man ingescheept, om zich naar de Herzegowina te begeven.

POLITIEK OVERZIGT,

De diskussien over de konklusien der kommissien van onderzoek betreffende de regeling der suikerkultuur en de transaktie over het kontrakt Pangka zijn in de tweede kamer met groote meerderheid aangenomen; die over de suikerregeling met 40 tegen 29 en over de transaktie Pangka met 44 tegen 15 stemmen. De minister van kolonien heeft intusschen verklaard, dat hij beide kwestien afscheidde van zijn koloniaal stelsel van beheer, waarover eerstdaags de gelegenheid zal zijn te oordeelen. Het votum der kamer zal dus de afreding van den minister niet ten gevolge hebben. Intusschen blijft de vraag of de kamer na een en andermaal verklaard te hebben, dat er behoefte aan de regeling der suikerkontrakten bij de wet bestaat, haar vertrouwen kan blijven schenken aan een minister, die met haar op dat gewigtige punt blijft verschillen.

De kamer is tot 7 November op reces gescheiden, na in de sektien de begrootings ontwerpen en eenige andere wets-voordragten te hebben behandeld. Men verneemt daaromtrent het volgende: Vóór de diskussien over de suikerkontrakten waren reeds een paar sektien bezig met het onderzoek van de emancipatie-wet, het tarief en de planuen tot verbetering van de waterwegen naar zee voor Amsterdam en Rotterdam.

De emancipatie wet heeft bij de groote meerderheid een ongunstigen indruk gemaakt, omdat dit voorstel, op eenige wijzigingen na, beschouwd werd als overeenkomende met de laatste voordragt, waardoor de slavernij niet werd opgeheven, omdat eerst over tien jaren het staatstoezigt zou ophouden, dat den slaaf bij zijn meester tot werken zou dwingen.

Het tarief van regten op den in -en uitvoer is algemeen onaannemelijk geacht, zoo als het daar ligt. De meerderheid kon zich met het stelsel van tarifering naar de waarde wel vereenigen, maar verklaarde zich met nadruk tegen art. 7, waardoor aan de ambtenaren geld tot benadering zou worden verschaft en tevens alle goederen, stuk voor stuk, aan de grenzen uitgepakt en onderzocht kunnen worden. Deze bepaling vond evenmin bijval bij de tegenstanders van tarifering naar de waarde, die evenwel de minderheid uitmaakten en zich tegen het stelsel van de wet verzetten. Men kon zich zeer goed vereenigen met het beginsel, de lijst der artikelen, die slechts 1 pCt. betalen, uit het tarief te schrappen en 5 pCt. als het regt voor gefabriceerde goederen, $2^1/_2$ voor grondstoffen aan te nemen. Daarentegen vond geen bijval de bepaling om het regt op de granen te verhoogen. Wat de vermindering van de hoeveelheid lompen bij den uitvoer en de verlaging van het regt daarop betrof, waren de meeningen zeer verdeeld, als ook over de heffing van een regt van 5 pCt op het linnen.

Over het algemeen verklaarde de meerderheid, dat zij zich met onderscheidene voorgestelde wijzigingen en vooral met art. 7 niet kon vereenigen, zoodat zij eenvoudig de terugname daarvan verlangde, en het tarief bijna hetzelfde zou zijn als dat, hetwelk bij de vorige gelegenheid met groote meerderheid was aangenomen.

Wat aangaat het wetsontwerp tot doorgraving van Holland op zijn smalst en de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee, dit werd over het algemeen zeer ongunstig in de afdeelingen ontvangen. De groote meerderheid was van oordeel, dat, wat den vorm, de tijdigheid en de uitvoerbaarheid betrof, dit voorstel aan groote bezwaren onderhevig was.

Men keurde het zeer af, dat de doorgraving van Holland op zijn smalst en de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee in één voorstel waren zamengevat. Het een gold een geheel nieuw werk, het ander slechts eene verbetering van een bestaanden waterweg.

Wat de zaak-zelve betrof, zijn ernstige bedenkingen geopperd, zelfs afgescheiden van financiele kwestien, tegen de uitvoering van zoo vele groote werken van staatswege op denzelfden tijd. Dit moet hoogst nadeelig werken op den prijs van materialen, grondstoffen, arbeidsloonen enz.

De uitvoerbaarheid was niet bewezen, vooral wat den Amsterdamschen waterweg betrof. Wel was een raad van waterstaat gehoord, maar deze was niet vrij geweest. Hij had te kiezen gehad tusschen de overgelegde voorstellen en had een als het beste aangeraden. Maar geene waarborgen voor de uitvoering, wat de zaak-zelve, den tijd enz. betrof, bestonden. Al ontkende men het niet, dan worden toch vele bezwaren tegen de rigting en andere details ingebragt.

Vele leden meenden, dat eene grondige verbetering van het Noord- Hollandsche kanaal niet genoegzaam onderzocht was, en wenschten daarop aan te dringen.

Deze en andere beschouwingen werden wel door een zeker getal leden bestreden, maar deze maakten verreweg de minderheid uit.

De laatste mail heeft ons de berigten van het voorgevallene met de Zwitsersche soldaten te Samarang overgebragt. Men verheugt zich hier zeer over den goeden afloop dezer zaak, dien men dank weet aan de energieke en beleidvolle handelingen vooral van het militair gezag te Samarang en van het opperbestuur te Batavia.

LAATSTE BERIGTEN.

Londen, 26 October, De koningin is uit Duitschland terug gekeerd. De prins van Wales heeft eenige moeijelijkheden in de Vereenigde Staten ondervonden, maar over 't geheel is hij met de meeste geestdrift ontvangen.

— De koning van Napels blijft een hardnekkigen tegenstand bieden, maar heeft na verschillende zware gevechten Capua verlaten en is in zijne laatste positie te Gaeta teruggetrokken.

— Garibalbi heeft den koning van Sardinië tot koning van Italië geproklameerd, en Victor Emanuel is Napels binnengetrokken. De Piemontesche troepen hebben die des konings van Napels aangevallen.

— De staatkunde van den keizer van Frankrijk blijft steeds zeer verdacht. Het Fransche garnizoen te Rome is thans de eenige moeijelijkheid in de zaak der Italiaansche vrijheid. Eenige ongelukkige schotschriften zijn te Parijs verschenen.

— De zamenkomst te Warschau van den keizer van Rusland en van Oostenrijk en den prins-regent van Pruissen heeft nu plaats. Deze mogendheden hebben tegen den inval in Napels door Piemont geprotesteerd, en Rusland heeft de diplomatieke betrekkingen afgebroken.

— De keizer van Oostenrijk heeft Hongarije en de andere provincien de lang verwachte konstitutie geschonken. Men vreest, dat hij Sardinië zal aanvallen.

— De Sardinische troepen onder Cialdini zijn slaags geweest met de Napolitanen; genoemde generaal heeft daarvan den volgenden telegram afgezonden:

»De bourbonsche generaal hoopte dezen morgen vóór mij te Macerone met 5 à 6,000 man te wezen. Ik nam 50 officieren, 800 soldaten, eenige artillerie en 1 vaandel. 't Overschot is verstrooid en tot aan de Volturno brug bij Venafro verstrooid. Ik geef kennis, dat ik al het gewapende landvolk doodschiet; heden ben ik er reeds meê begonnen.

Campo Basso, 20 Oct. 1860. (get.) CIALDINI.

— Garibaldi was nog voor Capua en had zijne belegeringswerken tot op zes honderd el van de vesting voortgezet. Hij had 28 mortieren in batterij en een groot aantal kanonnen. De vesting is geheelenal door zijne troepen ingesloten, en men verwachtte dat zij zich zou overgeven voor de aankomst der Sardiniers.

De royalisten vielen de verlaten zijde van St. Angel. aan, maar werden met groot verlies teruggeslagen. Ook hebben verschillende schermutselingen plaats gehad.

De koning van Sardinië werd den 25sten of 27sten te Napels verwacht. Naar men zegt zou Farini den vorst vergezellen en te Napels blijven als zijn gedelegeerde.

De uitslag der stemming in het koningrijk Napels is zeer ten gunste der annexatie. In Napels waren van de 163,000 stemmen 9 er tegen, in andere streken was de uitslag als volgt:

Palermo, aantal stemgeregtigden 40,506, ingekomen 36,267, waarvan 36,232 vóór, 20 tegen, 15 van onwaarde.

Messina, aantal 25,076, ingekomen 24,729, vóór 24,750, tegen 8, 1 van onwaarde.
Catania, éénstemmig vóór 17,384.
Milagza, id. 2,212.
S. Filippo, id. 506.
Deze uitslag is door prachtige publieke illuminatiën en klokgelui gevierd.

— Er is een aanslag beproefd op het leven van Garibaldi. Een Napolitaansch officier vuurde een pistool in zijn kamer op hem af. Het schot werd onschadelijk gemaakt door een officier, die 's moordenaars arm greep, toen hij het schot wilde lossen, zoodat de kogel in den zolder vloog. Zonder van zijn stoel op te staan, beval Garibaldi, den moordenaar zijn degen te ontnemen, en joeg hem toen weg. Naar men zegt beleed de ellendeling, dat hij sedert twee maanden een gelegenheid zocht om Garibaldi te dooden. Een gelijke aanslag is op 't leven van generaal Cosenz beproefd.

Verscheiden doorluchtige ballingen, onder wie Poerio, Nancini en Spaventa, zijn te Napels van Genua aangekomen.

— Een divisie van Garibaldi's leger, waartoe behoort het Hongaarsche legioen, heeft bevel ontvangen zich gereed te houden scheep te gaan, de bestemming is niet bekend.

— De pauselijke nuntius heeft Parijs verlaten.

— De Fransche regeering heeft een ultramontaansch dagblad opgeheven, dat hevige artikelen over de pauselijke kwestie publiceerde.

— De Spaansche en de Portugesche Ambassade hebben Turijn verlaten, en de Sardinische gezant St. Petersburg. De Pruisische en de Engelsche gezant zijn de beide eenige vreemde vertegenwoordigers, die te Turijn gebleven zijn.

— De keizer van Rusland heeft een eigenhandigen brief geschreven aan den Franschen keizer, om hem te verzekeren, dat de Fransche belangen gevaar liepen bij de zamenkomst van Warschau. (?)

NEDERLAND.

(*Van den specialen correspondent van den Java-bode.*)

s' Gravenhage 25 October 1860.

Toen ging Mozes op uit de vlakke velden van Moab naar den berg Nebo, en de Heer wees hem dat gansche land en zeide: dit is het land, dat Ik Abraham, Isaäc en Jacob gezworen heb. Ik heb het u met uwe oogen doen zien, maar gij zult daarheen niet overgaan." Die woorden uit Deuteronomium kwamen ons onwillekeurig voor den geest, toen wij den heer Rochussen na afloop der zitting van den 17den October het nieuwe gebouw zagen passeren, dat bestemd is het ministerie van kolonien te worden, en dat zijn einde nadert. De vraag is slechts wie er eerder aan zijn einde zal zijn, de Minister van kolonien, als zoodanig, of het nieuwe gebouw.

Het gezond verstand en het publiek gerucht zeggen: de Minister van Kolonien, maar de ondervinding zou het eenigzins doen betwijfelen, of trots de aanneming der konklusien van de kommissie omtrent de regeling der suikerkultuur in Indie en het gebeurde met de onderneming Pangka, de Minister nog wel zijn ontslag zal nemen. Uwe lezers zullen zich die konklusien nog wel herinneren. Die betreffende de regeling der suikerkultuur, gaf te kennen, dat de kamer haar besluit van 11 Mei ll. handhaaft, waarbij zij heeft verklaard van oordeel te zijn, dat er behoefte bestaat om de regels voor de uitgifte van kultuurkontrakten in Nederlandsch-Indie te stellen door de wet. Krachtens de tweede konklusie (betreffende Pangka) verklaarde de kamer, dat in de stukken, door den minister van kolonien overgelegd, geene gronden gevonden worden, die de overeenkomst van 14 Mei 1860 (betreffende de onderneming Pangka) en dat mitsdien de belangen van den staat door het sluiten daarvan zijn uit het oog verloren.

De eerste dier konklusien werd met 40 tegen 20, de laatste met 44 tegen 15 stemmen aangenomen. Zij zijn dus niet bij verrassing door de meerderheid van een paar stemmen aangenomen, door onvoltalligheid der kamer uitgevallen in een zin, dien het besluit der geheele kamer niet zou hebben: neen, er is niets als verzachtende omstandigheid aan te voeren, het vonnis is geveld op eene wijze, dat er niets op valt af te dingen.

De driedaagsche diskussien over die konklusien waren evenwel niet van groot gewigt. De Minister ving aan met een zeer uitvoerig geschreven betoog, om zijne handelingen te verdedigen. Ik zal die breede uiteenstelling van de feiten hier niet overnemen, zij zijn te vinden in het bijblad van den 15 October. De strekking dier rede kwam overeen met alle redevoeringen door den minister en diens geestverwanten ten opzigte der uitbesteding van suikerkontrakten gehouden: het was gevaarlijk ze uit te besteden, het was noodlottig als het koloniaal bestuur niet autokratisch in deze handelen kon. Bovendien was de regeling, thans geschied, niet zoo voordeelig voor de kontraktanten; er waren reeds zeer vele klagten over aangeheven.

De bewering bewijst zeker niets, niet anders althans, dan dat de regeling ook de verdienste niet heeft voor de betrokken personen billijk te zijn. Maar de hoofdstrekking van des ministers rede was meer aan te toonen, dat hij konsequent was en zijne tegenstanders niet, dat deze beperkter dachten dan hij; dat zij, voor zooverre zij daartoe in de gelegenheid waren geweest, de beginselen niet hadden toegepast, die zij nu voorstonden, kortom de rede strekte voor een groot deel, om de waarde van het verslag der kommissie te verminderen en de kracht van de motie van den 11den Mei te breken. De antwoorden en vertoogen van de heeren Duymaer van Twist, van Hoëvell, Wintgens, van Nispen van Sevenaer, Mijer en anderen betreffen alleen meer persoonlijke verdedigingen dan wel de zaak der regeling zelve of de voorgestelde konklusien.

Wat zal nu het gevolg zijn van de aanneming der eerste konklusie, vroeg de Minister. »Ik moet het antwoord aan uwe wijsheid overlaten. Naar mijn gevoelen zou de verklaring ten gevolge moeten hebben, dat de Kamer het initiatief name tot het voorstellen eener wet, zoo als zij zou begrijpen, dat die zou moeten zijn zamengesteld en waartoe thans alle elementen onder haar bereik zijn."

Die raad geeft een minister, die zich steeds tegen de »overdreven inmenging" van de kamer in het koloniaal bestuur verklaard heeft! Hij is dan ook zeker niet ernstig gemeend, maar de webbe is toch wat grof gesponnen, om eene vlieg zoo slim als de Tweede Kamer er in te vangen. Dat initiatief, al nam de Tweede Kamer zoodanig voorstel ook met eenparige stemmen aan, zou in de eerste plaats reeds stuiten op den anderen tak der wetgevende magt, waarbij het geen verdediging vond, en ging het daar al door, dan zou het moeten gesanktionneerd worden door den Koning en gekontrasigneerd door den Minister van kolonien, den heer Rochussen, die het in strijd acht met zijne overtuiging, als de regeling bij de wet geshiedt. Met andere woorden zegt die raad dus: *ik* doe het niet; ziet gij nu maar, hoe het toch ondanks mij tot stand te brengen zou wezen."

In een konstitutioneel land, zou de minister na de aanneming eener konklusie als deze, waarbij zoo duidelijk verklaard wordt, dat hij niet handelt in overeenstemming met de meerderheid, waar het zulk een gewigtig punt als dit betreft, zijne portefeuille ter beschikking van Zijne Majesteit stellen. Maar de heer Rochussen zegt, dat hij het als eene te ver gedrevene gevoeligheid van zijne zijde beschouwen zou, als hij van het votum in dezen eene kwestie van vertrouwen maakte. Hij wilde de kwestie der regeling van de suikerkontrakten en de dading wegens Pangka beschouwen als op zich-zelf staande zaken, beheerscht door verschillende antecedenten en nevenomstandigheden.

Wat het laatste aangaat heeft de Minister misschien gelijk: eene dading, eene dwaling, waarschijnlijk ter goeder trouw, behoeft geene kabinetskwestie te wezen; maar de regeling der suikerkultures is eene zaak van groot belang, en nu die regeling in strijd is met den verklaarden wil der meerderheid, moest een minister, volgens de konstitutionele begrippen, daarvan een kabinetskwestie maken.

Nu hij dit niet heeft gedaan, zou men eenig regt hebben om te vragen: zou de Minister de verwerping van zijn budget wel maken tot eene kabinetskwestie? Ook dan zou het slechts eene afkeuring wezen van zijne politiek, even als het votum in de zaak der suikerkontrakten.

De debatten over deze konklusien kenmerkten zich door groote bezadigdheid.

Er waren dan ook geen redevoeringen meer noodig, om de zienswijze der kamer te doen kennen en den Minister de overtuiging te geven, dat de meerderheid zijn gedrag afkeurde. Een oogenblik nog wilde de heer Rochussen door aan het uit te brengen votum eene andere beteekenis te geven, een ongunstig votum voorkomen. Hij zeide dat zij, die voor de konklusie stemden indirekt hunne adhaesie gaven aan het stelsel van vrijen arbeid, gelijk dit door den heer Duymaer van Twist begrepen werd.

Tegen die uitlegging kwam men evenwel van verscheidene zijden op, en dat bezwaringsformulier verloor dus zijne kracht. De meerderheid stemde, zonder eenige indirekte nevenbedoeling, vóór de konklusie, die de politiek des Ministers afkeurt, evenzoo voor die, welke eene regeringsdaad karakteriseert als in strijd met de belangen van den staat.

Toch blijft ons kabinet in zijn geheel aan het bewind. Hoe de kamer daarover oordeelt, moge blijken uit hetgeen de kommissie van rapporteurs in haar verslag over het eerste hoofdstuk omtrent de meening der kamer mededeelt. Daarin lezen wij.

»Tusschen het kabinet en de vertegenwoordiging ontbrak, verklaarde men, overeenstemming. Men spoorde de oorzaken daarvan op: men beweerde die te vinden in de komst van een kabinet, welks optreden door de omstandigheden niet was geregtvaardigd, dat daarenboven geen rekenschap van zijn optreden, geen inlichting omtrent zijne beginselen en bedoelingen had gemeend te moeten geven. Beide, zonder twijfel, niet overbodig, wanneer men dacht aan 't geen was voorafgegaan; bepaaldelijk aan de betrekking, waarin de president-minister, ook gedurende de laatste jaren als lid der Kamer, tot haar of tot hetgeen gebleken was haar gevoelen te zijn, had gestaan. Die betrekking scheen de noodige overeenstemming niet te waarborgen. Evenmin de wijze waarop de eerste handelingen van het kabinet door de Kamer, blijkens sommige harer besluiten, waren ontvangen.

»Men wees op de zamenstelling van het ministerie uit zeer heterogene bestanddeelen. Die zamenstelling geeft geen waarborg voor eendragtige, krachtige zamenwerking. Moest het al dadelijk niet in 't oog vallen, dat de minister van financien in zijne redevoering, bij de indiening der begrooting gehouden, een wetsontwerp van grooten invloed op de uitgaven van den staat, en zelfs in de troonrede vermeld, het ontwerp betreffende de emancipatie der slaven in West-Indie, met een diep stilzwijgen voorbijgaat?

»Men wees op de handelingen van het kabinet. Meer dan één bewijs vond men daarin, dat het geene overgroote waarde hecht aan de meening van de Tweede Kamer; meer dan één bewijs, dat het zijn steun nog meer zoekt in de bevordering van plaatselijke en andere bijzondere belangen, dan in het voldoen aan de eischen van een hooger en algemeen belang. Van zijne denkwijze omtrent hoogst gewigtige onderwerpen van wetgeving, der aandacht van elke regering overwaardig, deed het niet blijken niet alleen, het gaf zelfs geen blijk dat het daarop zijne aandacht gevestigd hield. Men noemde ten voorbeelde de regeling van het middelbaar en van het hooger onderwijs en de verbetering van het belastingstelsel. Waar het kabinet over zulke onderwerpen nog spreekt, met name over de regeling van het beheer en de verantwoording der koloniale geldmiddelen, geschiedt dit alleen om te doen weten, dat het daaraan de hand met denkt te slaan.

»Zuinigheid in het beramen van de staatsuitgaven is eene leer die wel gepredikt, niet betracht wordt. Duidelijk is daarentegen de strekking om, bij het blootleggen van den financiëlen toestand des lands, de zaken te fraai te kleuren.

»Wel moest dus het vertrouwen ontbreken; moest de vraag rijzen, of, onder die omstandigheden, de[...] mer wèl handelde, wanneer zij de middelen verscha[...] om het bestuur des lands op die wijze voor te zet[...] Er waren leden die, reeds nu, die vraag ontkenn[...] beantwoordden.

»De zamenstelling van het kabinet bragt van zelf [...] de, dat niet een ongunstig over alle leden daar[...] werd gedacht. Maar de bekende politiek van den vo[...] zittenden minister, der middelen die het ministerie [...] het werk stelt om steun te zoeken, gaven grond tot de [...] dat het kabinet niet tracht naar het bekomen van d[...] hoogeren, zedelijken invloed, die de ware kracht ee[...] regering uitmaakt. Hoe kan, vroeg men, vertrouw[...] ontstaan op een kabinet, waarbij niet op eenparigh[...] van stelsel of handeling te rekenen valt? Hoe voo[...] vertrouwen in het financiëel beleid, wanneer men [...] op den geheelen ommekeer van zienswijze, die zich, zoo vele opzigten, bij den voorzitter van het ministe[...] heeft geopenbaard? (*Wordt vervolgd.*)

Rotterdam. 25 October. Sedert een paar dagen he[...] het eindeloos regenen opgehouden en hebben wij een heldere lucht droog en fraai weder. In langen mogten wij ons niet verheugen in het genot van z[...] fraai weder, als gedurende de twee laatste dagen [...] geval was. Algemeen uit men den wensch, dat [...] eenigen tijd moge aanhouden, daar wij anders ste[...] gevaar loopen, dat de prijs der levensmiddelen [...] aanzienlijk zal stijgen.

— Z. M. heeft ten vervolge van vroegere toekenn[...] van eervolle belooningen ter zake der gedurende d[...] ren 1858 en 1859 in het Palembangsche plaats ge[...] hebbende krijgsverrigtingen, alsnog ter zelfder zake [...] *noemd*, tot ridder 4de klasse van de militaire Wille[...] orde, de serg.-maj. der inf. *H. Fievez* en de korp. der a[...] *J. L. Pirard*, beiden van het leger in Oost-Indië; *pensioen verleend*, op verzoek, aan *C. P. Schimpf*, ge[...] maj. bij de landmagt in Nederl. Indië, onder voorbeho[...] van later weder bij het Ned. ind. leger, waartoe hij [...] hoorde, in dienst gesteld te kunnen worden, aan [...] kapt. der inf. in Oost-Indië *F. W. L. Lambrecht*, beid[...] thans met verlof hier te lande, — *eervol ontslagen*, [...] verzoek: den kapt.-luit. ter zee hier het sedentaire [...] wezen in Nederl. Indië *N.* baron *van Gansneb*, genaa[...] *Tengnagel*, laatstelijk chef van het beheer over de go[...] vernements-schoeners en kruisbooten däár te land[...] thans met verlof in Nederland, onder toekenning [...] pensioen; de luits. ter zee 1ste kl. *P. van Bleiswijk Ris[...]* *W. O. A. von Bennekom*, beiden in Oost-Indië.

— De minister van Binnenlandsche Zaken, — over[...] gende dat ten gevolge van het besluit van de Twe[...] Kamer der Staten-Generaal tot niet toelating van [...] heer mr. J. Dirks als lid der Kamer, eene nieuwe [...] kiezing in het hoofdkiesdistrikt Leeuwarden moet pla[...] hebben, — heeft bij beschikking van 17 October bepa[...] dat de bedoelde verkiezing in het hoofdkiesdistrikt Le[...] warden zal plaats hebben op Dingsdag den 30sten Oc[...] ber aanstaande, en dat, zoo eene herstemming nood[...] is, deze zal geschieden op Dingsdag 13 November da[...] aanvolgende.

— Door het departement van financien is het volge[...] overzigt medegedeeld van de opbrengst der middelen [...] ver de maand Sept. 1860, in vergelijking met die o[...] hetzelfde tijdvak van 1859:

Direkte belast.: 1860 *f* 2.546,787,99½, 1859 *f* 2,370,4[...] 25½, minder dan in 1859 *f* 25,626,26. *In. en Uitg. reg[...] en Scheepvaartregten* 1860 *f* 442,122,65½. 1859 *f* 421,8[...] 10½, meer dan in 1859 *f* 20.285,55; *Accijnsen*: 1860 [...] 1,560,846,99½. 1859 *f* 1,514.280,14, meer dan in 1859 [...] 46,566,95½; *Waarborg en belast. der Gouden en Zilv. We[...] ken*: 1860 *f* 22.056,75, 1859 *f* 21,076,24½, meer dan [...] 1859 *f* 980,50½. *Indir. Belastingen*: 1860 *f* 748,692,7[...] 1859 *f* 1,336,296,92, minder dan in 1859 *f* 587,604,2[...] *Posterijen*: 1860 *f* 159,525,55, 1159 *f* 136,245,81½, mi[...] der dan in 1859 *f* 16,723,46½; *Staats-Loterij*: 1860 [...] 136,840.00, 1859 *f* 138,788,00, minder dan in 1869 [...] 1,948.00; Totaal-generaal 1860 *f* 5,196.872,44½, 18[...] *f* 5,758,958,58, minder dan in 1859 *f* 562,065,95½. Opbrengst over de negen eerste maanden van 1860 [...] 42,471,591,1 ½, 1859 *f* 41,851,634,29, meer dan in 18[...] *f* 619,956,87½.

— De Overland-post, loopende tot 25 Augustus, [...] den 16den October hier te lande aangekomen.

— Weder zijn aan het koloniaal werfdépot te Hard[...] wijk naar Utrecht vertrokken een aantal aangewor[...] vreemdelingen, bestemd naar het Oost-Indische leg[...] om bij het depôt van het 7de regiment Infanterie aldaar [...] kleed en gegroupeerd te worden, waarna zij onmidde[...] bij het 2de bat. van gemeld regement te Helder ge[...] tigd, ingedeeld zullen worden, om aldaar dienst te do[...] tot dat zij in allen deele geschikt geacht worden, [...] hunne bestemming naar Indië te volgen.

— De heeren H. de Bruin, hoofdingenieur van de[...] waterstaat in Ned. Indië, T. J. Stieltjes, adviseur vo[...] technische zaken bij het ministerie van kolonien, e[...] Dixon, hoofdingenieur voor industrie en spoorwegen [...] Java, zullen nog in den loop dezer maand naar N[...] Indië vertrekken.

ENGELNAD.

De koningin, de prins gemaal en de princes Al[...] benevens lord John Russell en gevolg, zijn den 17[...] van hunne reis naar Duitschland te Windsor teru[...] keerd.

— De prins van Wallis zoude, naar men zegt, [...] 17 Oct uit New-York naar Engeland terugkee[...]

— De graaf van Parijs had den 13den, toen hij [...] de nabijheid van Claremont op de jagt was, het on[...] luk zijn regterbeen te breken. Toevallig was een [...] meester bij de hand, die het been onmiddelijk [...] de graaf bevindt zich naar omstandigheden rede[...] wel.

— Volgens de officiele lijst der vloot zijn thans [...] de verschillende gouvernementswerven 42 nieuwe [...] oorlogschepen in aanbouw; zij zijn van verschillende grootte en van 1 tot 91 stukken geschut. Op partikuliere werven worden mede verschillende schepen [...] de marine gebouwd.

— De admiraliteit heeft besloten, een groot aantal zoogenaamde gepantserde vaartuigen, gedeeltelijk op gouvernements en gedeeltelijk op partikuliere werven te laten bouwen.

Het standbeeld van generaal Havelock zal ge-
ist worden op Trafalgar- Square en wel ter linker-
van het monument ter eere van Nelson. Ter reg-
de daarvan prijkt reeds het gedenkteeken ter
van den generaal Ch. Napier.

Het graafschap Yorkshire heeft, naar luid van de
ping en *Mercantile Gazette*, voor eenige dagen een
delijken inval te verduren gehad van een aantal
nders. Een zeventigtal Hollandsche haringschepen
700 visschers bemand, verschenen namelijk in de
e haven van Kilnsea; de visschers drongen de
en binnen en maakten zich met geweld van levensmid-
meester, terwijl zij tevens hier en daar veel scha-
n of in de huizen aanrigtten. Hierna keerden zij
hunne booten terug en staken weder in zee. De
dorpbewoners en de weinige kustwachters wa-
te zwak, om zich te kunnen verzetten tegen de
magt der Hollanders. De Hollandsche visschers
eker gewoon in de Engelsche havens levensmid-
tegen haring of anderen visch te ruilen; maar
éze gelegenheid weigerden zij elke betaling voor
en zij eischten. Na hun vertrek begaven zij zich
Fransche visscherlieden naar Bridlington, doch
gedroegen zij zich goed. Dit nam echter niet
dat hun bezoek in die plaats eene groote opge-
enheid veroorzaakte.

DUITSCHLAND.

het Oostenrijksche regeringsblad van 21 Oct. wordt
keizerlijk manifest medegedeeld, strekkende tot in-
ing van een diploma, hetwelk op den grondslag der
matieke Sanktie wordt uitgevaardigd, voor alle op-
ers in de keizerlijke regering verbindend is, bij elke
sverandering in ieder der troonlanden afgekondigd,
nder de landswetten opgenomen moet worden.

et diploma verkondigt dat het wetgevend gezag
taan alleen onder medewerking van de landdagen
en rijksraad uitgeoefend zal worden. Het getal der
de landdagen af te vaardigen leden van den rijks-
wordt tot honderd verhoogd, welke verdeeld zul-
worden in evenredigheid tot de uitgestrektheid en
evolking der onderscheiden landen en tot het aan-
, hetwelk zij in de belastingen dragen. De minis-
n van justitie, van eeredienst en van binnenland-
zaken worden als centrale departementen alge-
ft. De hofkanselarij voor Hongarije wordt weder
voerd, en eene dergelijke inrigting voor Zevenber-
voorbereid. De aangelegenheden der overige landen
den door een staatsminister in den raad des kei-
bezorgd. Voor het onderwijs wordt een afzonder-
bestuur benoemd. De justitie wordt voor alle niet-
gaarsche landen in den ministerraad door den pre-
nt van het hof van kassatie, de volkshuishoudelij-
n de handelsbelangen daarentegen door den minister
koophandel vertegenwoordigd.

e finantiele attributen van den rijksraad worden
merkelijk uitgebreid. Het aangaan van nieuwe en
konverteeren van de bestaande leeningen, het be-
ren en vervreemden van onroerend staatseigendom
oortaan van de toestemming des rijksraads afhanke-
De zaken betreffende het tarief- geld-, krediet- en
twezen, de bankaangelegenheden, de posterijen, de
grafen en spoorwegen kunnen alleen met medewer-
van den rijksraad behandeld worden.

e overige onderwerpen van wetgeving behooren tot
bevoegdheid de onderscheiden landdagen. De behan-
ng van gemeenschappelijke aangelegenheden der niet-
gaarsche landen blijft voorbehouden aan de verga-
ing der tot deze landen behoorende rijksraden. Om-
t de organisatie der niet-Hongaarsche landen wordt
e uitgebreide instruktie aan den staatsminister uit-
aardigd op den grondslag van het zelfsbeheer.
tegenwoordiging van alle klassen en belangen op
afzonderlijke landdagen wordt als beginsel aange-
nen. De spoedige indiening der met inachtneming van
e beginselen opgemaakte verordeningen voor de on-
scheiden landen wordt, met de spoedige bijeenroe-
der landdagen, aanbevolen.

e konstitutionele instellingen van Hongarije wor-
hersteld. De Hongaarsche taal wordt als de offi-
ele taal voor de regtbanken en de administratie er-
d. De universiteit te Pesth wordt weder geopend.
afschaffing der vroondiensten en opheffing van den
dom van belastingen voor de adelijke goederen
rdt bevestigd. De vertegenwoordiging van alle klas-
des lands in de wetgeving en het bestuur wordt
beginsel aangenomen. De bijeenroeping van land-
en binnen den kortst mogelijken tijd wordt bevolen,
wanneer tevens de plegtige afkondiging van het
loma en de krooning zal plaats hebben. Het beleid
justitie en de administratie zal ingevolge de bestaan-
voorschriften, op grond van het burgerlijke en
afwetboek worden voortgezet, zoo lang dienaangaande
ne andere wettelijke bepalingen zijn ingevoerd. De
inklijke *Curia* te Pesth en het stadhouderlijk depar-
ent te Ofen worden weder hersteld. Ter behoor-
ling der staatsregterlijke aanspraken van Hongarije
van de Servische bevolking zal eene keizerlijk
missaris benoemd worden, om notabele personen
alle klassen te hooren, omtrent welks voorstellen
keizerlijke beslissing wordt voorbehouden.

oor Zevenbergen worden soortgelijke konstitutionele
ellingen toegezegd. De betrekkingen tusschen Hon-
ije en Croatie zullen het onderwerp uitmaken van
erlinge beraadslaging tusschen de landdagen dier ge-
ten.

oorts behelst het regeringsblad de volgende berig-
: De minister van eeredienst, graaf Thun, die van
titie, graaf Nadaady, en de minister van politie,
n Thierry, verlaten het ministerie. De generaal von
enveld wordt voorloopig minister van oorlog; de
af Szecsen minister zonder portefeuille, de baron
sery minister van politie, de heer Lasser minister
tijdelijk chef van het departement van justitie; de
n Nikolaus Vay Hongaarsch hofkanselier; de rijks-
Szögenyi tweede hofkanselier; de generaal Benedek
elhebber van het leger in Italie; de generaal graaf
dorff bevelhebber in het Servische woiwodschap.

JAPAN.

Partikuliere Correspondentie.

anagawa 19 October. In de afgeloopen maand woedde er alhier een zeer hevige orkaan, die in zeer korten tijd 14 groote brandvrije pakhuizen wegrukte en verscheidene huizen zwaar beschadigde.

Verscheidene japansche jonken werden op strand geworpen en boomen ontworteld.

Eenige dagen voor dat deze typhoon woedde, had het pruissische oorlogschip de *Ancona*, waarop een gedeelte der Pruissische ambassade was ingescheept, een zwaren storm bij kaap Idzoe. Het pruissische oorlogsschoonertje *Frauenlob*, dat door dat fregat werd gesleept, sloeg van de boegseerketting en verging met man en muis.

Men vermoedt ook, dat de Eng. oorlogsbrik *Camilla* geheel vergaan is, dewijl deze, ruim twee maanden geleden van Hakodate naar hier gezeild zijnde, nog al niet is aangekomen.

De handel laat hier tegenwoordig veel te wenschen over. Door allerlei kuiperijen van het jap. Gouvernement is de dollar zoodanig gedeprecieerd, dat de japansche kooplieden, die ze voorheen voor 3 itzeboe aannamen, die nu voor slechts 2 itzeboe aannemen.

Consuls en kooplieden worden op allerlei wijs door het jap. Gouvernement en diens ambtenaren getergd, en de eerste, hun vruchteloos tobben en zwoegen moede, wilden dan ook allen, dat zij het land konden verlaten, waar hun niets dan onaangenaamheden zijn ten deel gevallen.

Is Japan voor een koopman eene onaangename plaats van verblijf, voorzeker is zulks voor een Consul honderd percent onaangenamer. Deze toch krijgen dagelijks honderd klagten van kooplieden, die zij vruchteloos aan de Gouverneurs endosseren en waarop zij bijna nimmer regt erlangen.

Daarenboven is Japan door de depreciatie van den dollar een der duurste landen van de wereld geworden.

De prijzen van levensmiddelen worden door het jap. Gouvt. aan de jap. kooplieden aangegeven en van allerlei verteringen nemen de jap. Ambtenaren hun aandeel.

Dit gaat zelfs zoo ver, dat het jap. Gouvt. van al hetgeen door de vreemdelingen in publieke huizen en theehuizen wordt verteerd, vijftig percent trekt.

(*Wordt vervolgd.*)

In de X aflevering van de Tijdspiegel, October 1860, las ik aan het slot van Max Havelaar's brieven, de volgende in potlood geschreven noot:

»Kleedt een aap in het naauwst sluitende rokje; een tipje van den staart zal zich toch altijd een weg weten te banen en hem verraden."

»Max! vertrapte deugd! nederige, onschuldige martelaar! ik zie het schijnsel uwer eerzucht door uw kleed heenschemeren!-"

Wat zou de *Java-bode* daarvan denken?—

Dat de schrijver van die noot gelijk *kan* hebben. (*Red*).

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR
November	28	Nederlandsch	Maria Catharina	J. A. F. Bertraud	Batavia	16 Nov.	Amsterdam
〃	30	Spaansch	Paz	J. de Sagarte	Manila	18 Oct.	Santander
〃	—	Nederlandsch	Kosmopoliet	J. Bouten	Batavia	29 Nov.	Dordrecht (met 29 gepasp. Milit. (en 9 pass.
〃	—	〃	Jedo	W. van der Hoeven	〃	29 〃	Rotterdam
December	1	Deensch	Canton	G. H. Godt	Foochow	8 〃	Melbourne
〃	—	Zweedsch	Thetis	A. J. Reis	Macao	5 〃	Rotterdam
〃	2	Engelsch	Palmerston	J. Peters	Shanghae	1 〃	Londen de heer Swedberg
〃	—	Deensch	Maria Christina	B. Voss	Newcastle	1 Aug.	Order
〃	—	Engelsch	Janet Wellis	W. Stubbs	Macao	9 Nov.	Londen
〃	3	Amerikaansch	Mermaid	E. Sendeler	Boston	18 Aug.	Hongkong
〃	—	〃	Maury	J. W. Paul	Amoeij	15 Nov.	New-York
〃	4	Engelsch	Angle Saxon	J. Laird	Foochow	19 〃	Londen
〃	—	Amerikaansch	Charmer	J. S. Lucas	Manilla	18 〃	New-York
〃	—	Peruveraan	Loa	Oland	Macao	4 〃	Callao met 250 Chin. koelies
〃	—	Engelsch	Princess Jomawatij	J. Roij	Manilla	9 〃	Londen
〃	5	〃	Lady Agnes Duff	W. S. Bruce	Whampoa	16 〃	Dublin
〃	—	Amerikaansch	Competites	J. B. Hildrettj	Foochow	18 〃	New-York
〃	—	Engelsch	Ocean Mail	W. Adam	Shanghae,	7 〃	Londen
〃	—	Deensch	Lootse	G. W. Kross	Hongkong	18 〃	Port Elisabeth
〃	—	Engelsch	Antagonut	W. F. Williams	Foochow	15 〃	Sijdneij
〃	—	〃	Simbeam	J. Birge	〃	19 〃	Melbourne
〃	—	〃	Leonidas	Andrew	Newport	12 Aug.	Hongkong
〃	—	Nederlandsch	Ouderkerk a/d. Amstel	K. J. Swart	Rotterdam	1 〃	Batavia met 10 passagiers
〃	—	Fransch	Le Lion	A. Thin	Hongkong	16 Nov.	Havre
〃	—	Amerikaansch	Eagle	H. E. Williams	Manilla	14 〃	New-York
〃	—	Engelsch	Capiolani	J. W. Swankie	Whampoa en Macao	23 〃	Londen
〃	2	Nederlandsch	Ottolina	A. Eeleman	Liverpool	23 Aug.	Batavia
〃	4	Hamburg	Hermann	P. Krentzfeldt	Hongkong	16 Nov.	Cowes

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
December	5	Nederlandsch	brik	Willem Eggerts	H. Faber	Nagasaki	14 Sept.	van Ommeren, Rueb & Co.
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Batavia	G. A Neije	Singapore	2 Dec.	W. Cores de Vries.
〃	—	〃	schoener	l'Union	G. Schuit	Pamanoekan	1 〃	Pandel en Stiehaus.
〃	6	Nederlandsch	schip	Ouderkerk a/d Amstel	K. J. Swart	Rotterdam	15 Aug.	Metzendorff, Wilmans, Buijs & Co.
〃	—		brik	Schiller	E. Saltzkorn	Nagasaki	13 Nov.	Pandel & Stiehaus.
〃	—	Ned. Indisch	bark	Maijmoen	Said Osman	Palembang	27 〃	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	7	Nederlandsch	schip	Louise	P. Buijs	Che-Fow	10 〃	B. Kopersmit & Co.
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	Samarang	6 Dec.	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	—	〃	schoener	Atiatool Barie	Said Salim	Riouw	29 Nov.	B. J. Jacobs.
〃	8	Z. M.	stooms.	Medusa	kapt. lt. t/z. J. Vos	Soerabaija	1 Dec.	

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	6	Gouv.	stooms.	Java	H. F. Bernoster	koerst. om de Noord
〃	7	Ned. Indisch	〃	Menado	A. A. Couteron	Samarang, Soer. en de Molukko.
〃	8	Nederlandsch	schip	Stad Enschede	M. J. B. Noordhoek Hecht	Samarang
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Ambon	W. Vogel	Pontianak en Sinkrwang
〃	—	〃	bark	Banal Gair	Sech Derkim	Soerabaija
〃	—	〃	〃	Ydroessie	Sech Bakir	Samarang

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Cornelia*	J. H. Witt	Amsterdam via Soerabaija	E. Moormann & Co.
〃	〃	Maria Adolfina	Blom	Soerabaija	〃
〃	〃	Minister Thorbecke	C. van Duijn	Oosthoek van Java	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	〃	Louis Meijer	G. H. Holtgreve	Oosthoek van Java	〃
〃	〃	Marinus Willem	P. van Duijn		Maclaine, Watson & Co.
〃	〃	Argonaut*	Carst	Amsterdam	〃
〃	〃	Rhijnvis Feith*	Lammerts	St. Davids Eiland	〃
〃	brik	Willem Eggerts	Faber		van Ommeren, Rueb & Co.
〃	bark	Henricus Gerardus	C. van der Zee		Paine, Stricker & Co.
〃	〃	Macasser	C. M. de Boer		Dümmler & Co.
〃	schip	Elisabeth en Antoinette	H. A. Besier		B. Kopersmit & Co.
〃	bark	Drie Gezusters	G. C. Fischer	Tjilatjap	〃
〃	〃	Baltimore	Brakke	Soerabaija	〃
〃	schip	Admiraal Tromp	J. van Tubergen		〃
Ned. Indisch	brik	Al Osmanie*	Sech Osman	Cheribon	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	bark	Fathool Main*	Sech Bamasmoes	Cheribon en Tagal	〃
〃	〃	Ydroesie*	Sech bin Bakir	Samarang	〃
〃	〃	Joedoel Barie*	Sech Bilfagie		〃
〃	〃	Kim Tiang Hoat	Tan Hoktjoan		〃
〃	〃	Oedjong Pandan*	Lim Tjenghian		〃
〃	〃	Maijmoen*	Moh. bin Osman	Cheribon	〃
〃	〃	Borneo*	Go Banhok	Banjermassing	B. J. Jacobs.
〃	brik	Marzoek*	Sech Bagawie		〃
〃	〃	Joesroel Karim*	Said bin Salim	Samarang	〃
〃	schip	Maria Henriette*	J. de Winter	Samarang	B. Kopersmit & Co.
〃	bark	Ellen*	Wentholt	Samarang	〃
Engelsch	brik	J. C. Ross*	Ballard	Cocos Eiland	Wilson & Co.
〃	bark	Sarah Huntleh*	Luxton		Busing, Schröder & Co.
Amerikaansch	〃	Windward*	H. P. Hamlin		Dümmler & Co.
Oldenburg	〃	Gottorp*	R. Bergfeldt		E. Moormann & Co.
Deensch	schip	Maria Christiaan*	Voss		〃
Zweedsch	bark	Trio*	Tragardh	Kanaal	C. Bahre & G. Kinder.
Hamburg	brik	Christan*	Binder		〃
〃	bark	Georg Henrich*	Schmidt		Metzendorff, Wilmans, Buijs & Co.
〃	〃	Magdalena*	Hinrichsen		〃
Pruissisch	schip	der West*	Pust		〃
Brem	bark	Thusnelda*	Meijer	Nederland	Busing, Schröder & Co.
〃	〃	Munster*	Kock		〃

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.	VAN
November	22	Ned. Indisch	brik	Tartar	Tan Ing Pan	16 Nov.	Indramaijo
〃	—	Nederlandsch	bark	Willem de Zwijger	W. L. van den Dries	17 〃	Batavia
〃	23	Ned. Indisch	stooms.	Makasser	W. A. J. Kuller	22 〃	〃
〃	—	〃	〃	Banda	J. C. Bierings	— 〃	Soerabaija
〃	—	Fransch	schip	Alphonse N. Cezard	F. Le Bozee	21 〃	Cheribon
〃	26	Nederlandsch	〃	Minister Pahud	F. Kieviet	— 〃	Batavia
〃	—	Ned. Indisch	schoener	de Haai	Tjoa Boensing	19 〃	〃
〃	28	〃	bark	Alnoer	Sech Marsoekie	21 〃	〃
〃	—	〃	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	27 〃	〃

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
November	22	Ned. Indisch	bark	Batavia	Oeij Soevia	Pekalongan
〃	23	〃	〃	Ing Hoat	Kweek Kaga	Rembang
〃	24	Nederlandsch	〃	Anna Helena	P. Dou	Nederland
〃	—	〃	〃	Rijnbrand	P. F. Lange	〃
〃	—	〃	〃	Catharine Maria	A. F. Schuchard	〃
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Macasser	W. A. Kuller	Bandjarmassing
〃	25	〃	bark	Ellen	F. A. P. Wentholt	Batavia
〃	—	〃	〃	Fatahool Moebarak	Mohamat Said	Bandjarmassing
〃	—	Nederlandsch	〃	Walcheren	van der Weijde	Soerabaija
〃	—	〃	〃	Landbouw	Kleijnenberg	Nederland
〃	—	〃	〃	Wilhelmine	van Dalen	Batavia
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Banda	J. C. Bierings	〃
〃	27	〃	brik	Passekan	Jo-Tjing Goan	Pekalongan
〃	28	〃	bark	Kiem Tian Hoat	Tan Hok Tjoan	Batavia
〃	—	Nederlandsch	〃	Zeelust	J. H. Knaap	Nederland
〃	—	〃	〃	Bezoekje	W. H. Busman	Pasoeroean
〃	—	〃	〃	Grootmeester Natianaal	A. F. Giesse	Soerabaija
〃	29	Ned. Indisch	brik	Tartar	Tan Ing Pan	Pekalongan

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Johannes Christiaan	C. van Heemstede Obelt	....	van den Broek & Veeckens.
"	"	Jacobus	J. J. van Loon	Nederland	van Maanen & Co.
"	"	Willem de Zwijger	W. L. van den Dries	....	Dorrepaal & Co.
"	schip	Minister Pahud	F. Kievit	Nederland	Jacobsen & Co.
Fransch	"	Alphonse Nicolaas Cezard	F. le Rozee	Frankrijk	Dorrepaal & Co.
Ned. Indisch	bark	Wilhelmina Cox	F. H. Reisiger	....	"
"	"	Sara Eleonora	D. Schuijmer	Batavia	"
"	"	Fathool Manam	Sech Alie Bergebeh	Soerabaija	Gezagvoerder.
"	"	Kasbal Hair	Said Segaf	....	"
"	brik	Salim	Sech Abdulla Osman	Soerabaija	"
"	b. rk	Fathool Madjiet	Said Segaf	....	"
"	schoener	De Haai	Tjia Boensing	....	"
Nederlandsch	brak	Anna	J. R. Bok	Nederland	van Maanen & Co.
Ned. Indisch	"	Alnoer	Sech Marzoekie	....	Gezagvoerder.
"	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Soerabaija	Wermuth & Co.

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven. 14 Oct. Canton, Tweehuijs, Batavia.
William Wetherlee, Attwood, Akyab.
Cairo, Wooster, New-York.
16 Maastroom, Mellema, Batavia.
17 Graafstroom, Ruhaak, dito.
Robertus Hendrikus, Muller, Padang.
18 Commissaris des Konings v. d. Heim, van Zanten, dito.
23 Arn. Böninger, Hashagen, Baltimore.
25 Leila, Allen, dito.
Hellevoetsluis. 14 Oct. Maria Wilhelmina, Jorgensen, Foo-Chew-Foo.
Fanny Kirchner, Abbes, Akyab.
17 Presto, Cremer, Boston.
18 Aphophis, Boone, Portsmouth.
24 van der Palm, Marcus, Java.
Texel. 9 Oct. Jacoba Helena, Swart, Tjilatjap.
15 Martaban, Böhm, Soerabaija.
17 Geertruida Maria, Mulder Drenth, Batavia.
18 De Vrede, v. d. Plas, dito.
Ardjoeno, Rap, Tjilatjap.
Willem en Carel, Steenveld, dito.
19 Capella, Landweer, Padang.
Vlissingen. 16 Oct. Hooite Wicher, Klasen, Buenos-Ayres.
17 Juliana, Oestman, dito.
Wilhelmina, Braat, dito.
18 Sappemeer, v. d. Veen, dito.

Vertrokken.

Brouwershaven. 22 Oct. Jannetje, Lupcke, Batavia.
Albrecht Beijling, Muller, dito.
Zephir, de Vries, dito.
Johannes Lodewijk, v. d. Waal, dito.
Vesta, Gerrebrands, Padang.
Ellen Stewart, Coffin, New-York.
Charles, Diecke, dito.
24 Doggersbank, Mammes, Batavia.
Hellevoetsluis. 18 Oct. Libra, van Os, Newcastle.
22 Cornelia Mathilda, Snoeij, Hongkong (via Cardiff).
24 Proteus, Kikkert, Batavia.
Nederland, de Ruijter, Amerika.
Texel. 22 Oct. Adelaide, Veila, Buenos-Ayres.
Catharina, Bakker, dito.
Buitenzorg, Ruhaak, Newcastle.
Constantia Maria, Kraaij, dito.

Zeilklaar.

Brouwershaven. 25 Oct. Twee Anthony's, van Rijn, Batavia.
Souburg, Zwart, dito.
Hellevoetsluis. 25 Oct. Generaal Michiels, de Wilde, Batavia.
Sicilie, Schol, Macasser.
Vasco da Gama, de Groot, Boston.
Texel. 25 Oct. Prins Maurits, Bart, Batavia.
Henriette Maria, Tjebbes, dito.
Ida Elisabeth, Dooren, dito.
Wilhelmina Lucia, Nolles, dito.
Alida Maria, de Vries, dito.
Hertog Bernard, Stelte, dito.
Adm. Piet Hein, Hazewinkel, dito.
Lammina Elisabeth, Gersen, dito.
Nieuw-Holland, Tuk, dito.
Christina Helena, Tjebbes, dito.
A. R. Falck, v. Duijvenboden, dito.
Cito, Grivel, Samarang.
Postiljon, van Someren Greve, Soerabaija.
Pessaroeang, Kramer, dito.
Galilei, Kob, dito.
Burgemeester v. Reenen, v. Kuffeler, Singapore.
Willem Jacobus, Visman, Buenos-Ayres.
Elisabeth Helena, Caerkamp, dito.
Fesca Helena, Ridder, New-York.
Economie, Visser, Londen.
Marg. Johanna, Verschuur, Liverpool.
Eclipse, Doekzen, Cardiff.
Stad Dockum, Jaski, dito.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

Londen. 15 Oct. Elisabeth, Larsen, Batavia.
20 Juliana, Stern, dito.
Cardiff. 12 Oct. Schelde, Hoefman, Zierikzee.
Catharina Maria, Domkers, dito.
Shields. 7 Oct. Nijverheid, Bonjer, Rotterdam.
vertrok 17 n Batavia.
Hamburg. 17 Oct. Concurrent Davidson, Batavia.
Bremerhaven. 17 Oct. Charlotte, Groot, dito.
Stockholm. 15 Oct. Emilie, Petterson, dito.
16 Ludwig, Engeland, dito.
Sydpolen, Söderberg, dito.

Vertrokken.

Cowes. 20 Oct. Cornelis Gips, van Rijn, (Dordrecht) Cardiff.
na geëindigde reparatie.
Liverpool. 15 Oct. Gouv.-Generaal Duijmaer van Twist, Hocksma, Batavia.
22 Fredrich, Godt, dito.
Glasgow 19 Oct. Christopher Newton, Menzies, Batavia.
Sunderland. 17 Oct. Dirk Arnold, Kayl, Singapore.
Hamburg. 18 Oct. Dirk Hendrik, Prins, Montevideo en Buenos-Ayres.
Antje, Mulder, dito. en dito.

In Lading.

Liverpool. 22 Oct. Java, Boysen, Batavia.

Gepasseerd.

Wight. 17 Oct. Stad Assen, Haverbult, Stockholm n. Batavia.
Elseneur. 19 Oct. Wiedeman, Kalcklöser, Batavia n. Abo.

Zeilklaar.

New-York. 29 Sept. Maria Elisabeth, Jonker, Rotterdam.
Twee Vrienden, Meijer, Cardiff.
Henriette, Dijker, dito.

Scheepstijdingen.

Hellevoetsluis, 25 Oct Met het schip Aphophis, 18 dezer van Portsmouth gearriveerd, wordt alhier aangebragt circa 150 last der lading van het op evengenoemde plaats in avarij binnengeloopen Nederlandsche schip van der Palm, kapt. Marcus, van Java naar Schiedam.

De van der Palm heeft slechts het hoog noodige te Cowes gerepareerd en is gisteren alhier aangekomen.

Deal, 11 Oct. Het Nederlandsche barkschip Macassar, kapt Rip, van Newcastle naar Singapore, heeft gisteren hier ter reede anker en ketting moeten slippen om aandrijving te voorkomen. Het schip is op nieuw van een en ander voorzien en heeft heden weder zijne reis aanvaard.

Hull, 10 October. Heden werd alhier door 2 vischersvaartuigen binnen gebragt, de Nederlandsche brik Stad Vlissingen, gevoerd geweest door kapt Ouwehand en van Rotterdam naar Newcastle bestemd, welken bodem men masteloos en door het volk verlaten in zee drijvende vond.
(NB. De equipage had het schip eenige dagen te voren verlaten en is te Middlesbro' aangekomen.)

Sunderland, 17 Oct. Het met schade uit zee geretourneerde schip Dirk Arnold, kapt. Kayll, van hier naar Singapore bestemd heeft heden na geëindigde reparatie, de reis op nieuw aanvaard.

Elseneur, 16 Oct. Het Nederlandsch fregat Zeeploeg, kapt. Kramer, van Riga naar de Kaap de Goede Hoop, is alhier lek binnengeloopen en zal naar Kopenhagen gaan om aldaar in het dok te timmeren.

Aangekomen Passagiers.

Van Java: Per Comm. des konings v. d. Heim, kapt. v. Zanten: De heer E. Rappard. luit-kolonel, met echtgen. en vijf kinderen; alsmede vijf gepasport militairen.

Per Canton, kapt Tweehuijs: Kapt. de Broon en familie; de 1ste luit-kwartierm. Roeby en familie, benevens vier gepasporteerde militairen.

Per Johannes Lodewijk, kapt. v. d. Waal: de heeren Bezemer, luit t/z. 1e. kl. Ziedzes des Plantes. O. I. ambtenaar, met echtg, Ziedses des Plantes, Kruseman, Brenkman en de heer Hawhit, allen particulieren.

Per Vrede kapt. van der Plas: De heer J. H. Herklots en familie.

Per Geertruida Maria kapt. Mulder Drenth: De heeren F. H. Boers en echtg, J. H. Smulders, J. Kolm en H. van Stockum; 2 kinderen van Stockum; 2 kinderen van Hemert.

Per Graafstroom, kapt. Rubaak: Tien gepasport. militairen

Van Padang: Per Fortuna, kapt. de Ligny: Twee kinderen van den heer Driessen, een kind van den heer Kloppenburg en vier gepasporteerde militairen.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia: Per Twee Anthony's, kapt. v. Rijn v. Alkemade: De heer L. H. Deeleman, echtgenoote en drie kinderen; de heer B. A. de Quay, echtgenoote en kind. de heer J. C. Hoffman, echtgenoote, vier dochters en twee zoons; de heer G. D. R. Jansen, echtgenoote en drie kinderen; mevr. Groneman de Wilde; mejufvr. Ch. Weimar; de heeren mr. C. M. van der Leeuw mr. J. Deketh, mr. C. Visser, M. H. Brandes, Ottenhof, W. C. Klis, E. D. Levyssohn Norman, Cambier en J. A. Vis; twee Javaansche bedienden.

Per Jannetje, kapt. Lupcke: De heeren W. E. F. van Heemskerk met echtgenoote e. kind, T G. Pfeiffer, J. C. T. Kroesen, J. T. W. Wessels, L. Wessels, en echtg. J. W. Meusing, J. H. S. Gelpcke, J. Müllemeister, A. Zeehandelaar J. Zn., C. Kramers en echtg, mejufvr. Kramers en 1 Javaansche bediende.

Naar Padang: Per Vesta, kapt. Gerrebrands: De heeren Borgstra, Townsend en Diepenhorst.

Schepen in lading.

Naar	TE AMSTERDAM.
Batavia	Huijdecoper. — Ninck Blok ....
,,	Christiaan Huijgens. — van Katwijk ....
,,	Bilderdijk. — Löscher ....
,, en Soerabaija	Vriendentrouw. — Grevelink ....
,, Pekal. en Soerabaya	Clio. — Wijnmalen ....
Soerabaija	Alcijone. — Haacke ....
,, (direct)	Celebes. — R. Gille ....
Padang	Johanna. — Ouwehand ....
Samarang (direct), ...	Zeenijmph. Schipper ....
,,	Almelo. — Tjebbes ....
Macasser via Batavia	Alexander. — Dekker ....
Sydney	Koerier. — Rotgans ....
Singapore	Stad Leijden. — v. d. Worm ....
Decima en Kanag., via Singap.	Martha Theresia. — Visser ....
Kaap de Goede Hoop	Agatha Maria. — van Zijp ....
	TE ROTTERDAM.
Batavia (voor pass.)	Delft — van Geelkerken ....
,,	Triton. — Adriaans ....
,,	Twee Anthonij's. — van Alkemade ....
,,	Nederland en Oranje. — v. Ruyven ....
,,	Paul Johan. — Kooy ....
,,	Maasstroom. — Mellema ....
,, en Soerabaija	President van Rijckevorsel. — Vermey ...
,, en ,,	Jason. — van Buren ....
Soerabaija en Macasser	Sicilie. — Schol ....
,,	Cheribon. — Cours ....
,,	Alcor. — van Oppen ....
Macasser	Benin. — Grafthuis ....
Melbourne	Arij Scheffer — Kunst ....
Singapore en Hongkong	Boni. — Molles ....

Vrachten.

Van Nederland naar	Batavia	*f* 40	à 45		
,, ,, ,,	Samarang	,, 45	,, —	met 15%	
,, ,, ,,	Soerabaija	,, 40	,, —	met 15%	
,, ,, ,,	Singapore	,, 45	,, 50	met 15%	
,, ,, ,,	Macasser	,, 60	,, —	met 15%	
,, ,, ,,	Padang	,, 60	,, —	met 15%	
,, ,, ,,	Hongkong	,, 60	,, 70	met 15%	
,, ,, ,,	Kaap de Goede Hoop	,, 50	,, —	met 15%	
,, ,, ,,	Japan	,, 70	,, 80		
,, ,, ,,	Batavia m. steenkolen	,, —	,, —		
,, ,, ,,	Australia	£ $2\frac{5}{8}$	à £ $2\frac{3}{4}$	p. gem. ton	
,, Engeland ,,	Australia	,, $3\frac{1}{4}$	à ,, $3\frac{3}{4}$	pr. reg ton	
,, ,, ,,	Singapore	,, 2	à ,, $2\frac{1}{4}$	pr. reg ton	
,, ,, ,,	Java	,, 2	à ,, $2\frac{1}{4}$	pr. reg ton	
,, ,, ,,	China	,, 3	à ,, $3\frac{1}{4}$	pr. reg ton	

Bevrachting Ned. Handel-Maatschappij.

Door de N. H. M. zijn voor de transporten Steenkolen, vermeld in de vorige nummers, nog aangenomen de schepen:
Doggersbank. — Kerkhoven ....459 gem. Lasten.
Delft, ex Wilhelmina Catharina. — v. Geelkerken ....388 " "
Celebes, ex Regina. — Renv. Gille ....250 " "
tot p. m. *f* 50 vracht en daarbeneden.

Door de N. H. M. zijn op 18 October bevracht 6 schepen, op de gewone conditiën

SCHEEPSNAMEN.	Gem. Lasten	LAATSTE BEVRACHTING. voor de N. H. M. binnengekomen.
Voor Amsterdam.		
Vriendentrouw. — Grevelink	262	29 Sept. 1857.
Prins Maurits. — Bart	486	20 Oct. "
Cornelia Geertruida. — Hoeksma	135	8 Dec. "
Eensgezindheid. — de Waal	228	26 " "
Voor Rotterdam.		
Delftshaven. — Schaap, van Delftshaven ..	346	27 April 1857.
Ida Elisabeth. — Dooren	382	26 Dec. "

De N. H. M. heeft scheepsgelegenheid aangevraagd tot overvoer van New-Castle u/ Tyne naar Soerabaya, voor: circa 500,000 Kilo Smeekolen, 100,000 Kilo Coke en circa 10 ton IJzerwaren en diverse Goederen. De goederen liggen gereed ter inlading te New-Castle u/Tyne; vracht en bloc.

Tot transport van 69 militairen en 11 kajuitpassagiers naar Batavia wordt door de N. H. M. scheepsgelegenheid verlangt; aanbiedingen 23 October.

Handelsberigten.

TE AMSTERDAM EN ROTTERDAM.

VAN 9 tot 24 OCTOBER 1860.

De omstandigheden, verbonden met den staatkundigen toestand van Europa zijn sedert onze vorige niet ongunstiger geworden. Integendeel werden door den keizer van Oostenrijk bij manifest aan zijne volken de lang gewenschte koncessiën verleend, welke óók in Hongarije een goeden indruk schijnen gemaakt te hebben en waarvan men zoowel voor Oostenrijk als voor den vrede van geheel Europa veel goeds mag verwachten. Buitendien hoopt men dat de plaatshebbende konferentie te Warschau tot eene spoedige ontwarring der bestaande verwikkelingen zal bijdragen, daar als één der hoofdonderwerpen wordt opgegeven, het formeren van een kongres tot schikking der Italiaansche aangelegenheden.

Desniettemin blijft het vertrouwen zeer wankelend, daar men nog altijd vrees koestert voor de geheime bedoelingen, die mogelijk achter de handelingen der verschillende vorsten verborgen zijn. De handel vertoonde dientengevolge nog weinig levendigheid; slechts enkele artikelen vonden door bijzondere omstandigheden iets meer vraag. Hiertoe behoort vooral RIJST, welk artikel eene stijgande rigting nam, ten gevolge der verhoogde graanprijzen en der toenemende klagten omtrent het nadeel, dat de voortdurend ongunstige weersgesteldheid aan het aardappelgewas moet hebben toegebragt. In Gepeld vond tot vooruitgaande prijzen een vrij belangrijke omzet plaats; ook rijstmeel is zeer gevraagd, waarschijnlijk ter remplacering van ander beestenvoeder, waaraan gebrek schijnt te zijn. In Ongepeld echter bepaalde zich de handel tot een paar partijen; daar de koopers nog niet kunnen besluiten tot het betalen der verhoogde vorderingen der houders. Koffij daarentegen is eer flaauwer gestemd, zoodat aan de voorkomende vraag naar enkele nommers is de meeste gevollen tot veilingprijzen kon voldaan worden. Men schijnt zich algemeen in de laatste veiling vooreerst genoegzaam voorzien te hebben en voor de nu en dan bestaande kleine vraag bestaat bij de handelaren nog voldoende voorraad van Java en de omzet in de 1ste hand bepaalde zich dus tot een partij van circa 2500 bn. Padang, die te Amsterdam tot $38\frac{1}{2}$ c. verkocht werden. Thee, Java zoowel als China zeer vast. Men noteert te Londen Common Congo 15 à 15 $\frac{1}{2}$ d. SpeckRijen blijven verlaten. Banca-Tin ging terug tot *f* $78\frac{3}{4}$ doch herstelde zich later weder op *f* 79, tot welken prijs ca. 5000 blokken verhandeld zijn. Java Indigo zeer vast; voor een klein partijtje bedong men zelfs iets boven de laatste veiling prijzen. O Ind. Huiden worden door de op de hoofdmarkten bestaande flaauwe stemming merkbaar geinflueuceerd. De omzet bepaalde zich tot een paar partijtjes, die echter zeer goede prijzen bedongen. Voor prima soorten blijft vraag bestaan. In Arak ging weinig op de verhoogde prijzen om.

KOFFIJ. Behalve de verkoop van 6237 en 2500 Balen Padang ex Elise Henriëtte tot $38\frac{1}{2}$ cs. ging er in dit artikel weinig om. De ongeplaatste voorraad uit de laatste veiling is te groot en de vraag naar Java-Koffij niet dringend genoeg om eenig avans op de laatste veilingsprijzen te kunnen bedingen. De markt is overigens vast.

SUIKER. Het artikel leverde in de laatste 14 dagen weinig belangrijks op; de stemming blijft vast maar kalm, en daar de vraag zich bepaalt tot de behoeften der raffinaderijen, en deze alle ruim voorzien zijn, waren de afdoeningen weinig belangrijk Aan den anderen kant staan vele importeurs hunne ladingen op, daar zij ongenegen zijn tot de tegenwoordige prijzen van *f* 1 à $1\frac{1}{2}$ onder September van boord te verkoopen, bij het vooruitzigt eener kleine Novemberveiling der N. H. M. en de minder gunstige berigten omtrent de beetwortelóogst in Frankrijk en België.

Er zijn afgedaan: 472 Kranj. ex Altona, No. 12 à *f* $35\frac{1}{4}$, 585 do. 7 extra slap à *f* $28\frac{3}{4}$, do. ex Welvaart, No. 9, goed en slap à *f* 32 do. pr. Koninklijke Nederl. yachtclub, No. $12\frac{1}{2}$ à *f* 35, 110 do. Thyen, zeem. No $12\frac{1}{2}$ à *f* 35 voetst. van boord, 166 do. pr. Koning III, No. 16 à *f* 1 onder Septemb., 350 do. do. no. $13\frac{1}{2}$ à *f* $1\frac{1}{4}$ do. van boord te ontvangen.

THEE. zonder verandering. Java groen is tot de laatste veilingsprijzen g[…] Te Rotterdam zullen op 7 November geveild worden 2449/4 en 1677/8 Kist[…] neesche Thee aangevoerd per Maria Wilhelmina en Benvoirlich, bestaa[…] 2203/4 en 1271/8 kn. congo, 133/4 kn. souchon, 113/4 kn. pecco, 1[…] Hijsant, 149/8 kn. Uxim, 81/8 kn. Imperial en 52/8 kn. Gun Powd[…] nevens 156/12 kn. Chin. Pecco-Souchon.

RIJST. De omzet in ongepeld Java bestond uit: 4630 bn. redelijk b[…] Energie tot *f*. 8; 1180 do. blank, redelijk grof ex idem tot *f* $8\frac{1}{4}$ do. goed ordinair ex idem tot *f*. $7\frac{3}{4}$; 3425 do. redelijk blank ex […] Tromp tot *f*. 8, 470 do. ex Koning Willem III tot onbekenden prijs, […] Amst. en 3648 do. Tafel ex van der Palm te Rotterdam tot *f*. $9\frac{1}{2}$. […] kwamen aan de markt: 4300 balen Java ex Admiraal Tromp, 2548 […] ex der Nord, 887 do. do. en 510 do. do. ex Agatha Maria. Van Rangoon we[…] 4850 bn., restant der lading per Courier te Rotterdam tot *fl*. $7\frac{1}{4}$ verkoc[…] handel in gepeld was vrij levendig; onderscheidene partijen werden to[…] terde prijzen zoo ter exportatie als voor speculatie omgezet.

TABAK. Sedert het laatste berigt werd de voorraad vermeerderd m[…] Pakk. Java Hoofdm. RS, 860 do. do. BJDL, 165 do. do. KL, per […] Willem III; 1443 Pakk. Java Cuba, per Canton, 513 Pakk. Java […] Maasstroom; 142 Pakk. Java TR, 971 do. do. AFH, 748 do. do. […] do. do. Kawi, 30 do. do. Hoofdm. onbekend, per Martaban; ca. 200[…] Java DMVO per Geertruida Maria en 2240 pakk Java Ngrowo, per […]

Afdoeningen vonden er te Amst. niet plaats. De op 19 dezer te Rotterd[…] verkoop aangeboden 1040 pakk. Blitar en 540 pakk. Ngrowo, ex O. ocean[…] den bij inschrijving tot hoogen prijzen verkocht, zoo men zegt boven […] cs. Op 25 Oct. zullen aldaar in veiling worden gebragt 974 pakk. GG ex […] en Vincentius da Paula, veelal beschadigd.

De stemming voor het artikel Java-Tabak is in alle soorten zeer willig. V[…] te Amst. 12311 pakk. Java, en te Rotterdam 974 do. do.

METALEN. Hoewel de prijs voor Banca Tin sedert de vorige mail ist[…] liep, souteneerde het artikel zich in de laatste dagen op *fl*. 79, en tot […] prijs zijn moeijelijk verkoopers te vinden. — De omzet bestond sinds de […] opgaaf uit 600 Bl. tot *fl*. $78\frac{3}{4}$ en ongeveer 4000 Bl. tot *fl*. 79. — […] door het ophanden zijn der inschrijving van oude Munt bij de N. H. […] flaauwer Tough Cakes Koper zonde thans tot *fl*. 107 te koopen zijn. — Lo[…]

VERFWAREN. Indigo De stemming voor het artikel bleef gunstig […] er ook nog al vraag, ten gevolge waarvan sedert het laatste berigt, […] Java werden verhandeld, waaronder een gedeelte der per Christiaan H[…] aangevoerde partijen, tot zeer vaste prijzen geheel in verhouding tot […] laatste veilingen.—Cochenille. Tot de laatste veilingsprijzen was de k[…] vrij groot en hebben alzoo 50 kn. Java nemers gevonden.—Sapan-en Kadr[…] geheel onveranderd.—Kurkuma blijft voortdurend zeer flaauw gestemd, en […] de koopers zich, bij lagere aanbiedingen geheel terug.

WOL Door de N. H M. zullen op 7 November te Amst. geveild worde[…] Balen Kaap, 61 do. do. Port Philip en 1005 do. Sijdneij Wol In dit […] gaat niets om.

KATOEN De 284 Balen Saratte goed middling Comptah, door de […] M. te Amsterdam den 23 October geveild, werden tot 23 $\frac{1}{2}$ cs verko[…]

HENNEP en JUTE De N. H. M. zal 5 November bij inschrijving a[…] den 13 Pakken Japansche Hennep en 10 Pakken Jute — Vlas alsmede […] Houten Pennen (Nagels)

SPECERIJEN zonder verandering met nominale prijzen. In veiling w[…] op 16 October te Amsterdam 100 Kisten Chin. geconfijte Gember verkocht v[…] 81 cs.

HUIDEN. Op 9 October werden te Amsterdam bij inschrijving aangebode[…] Java Runder en 807 do. benevens 339 do Buffel, alle ex Joseph Busb[…] do. Runder en 280 do. Buffel, alle ex Welvaart. welke partijen tot […] kend gebleven doch zoo men zegt ferme prijzen koopers vonden. De […] op dien dag aan de markt gebragte 3376 Java Buffel, ex Triton, werd[…] toegewezen.

Te Rotterdam werden op 12 Oct. 1259 gezouten Australische bij i[…] ving te koop aangeboden, doch niet gegund.

Tot ferme prijzen werden 1389 O I. Huiden, ex Mary, en 1000 d[…] fel, Hugo Grotius te Rotterdam afgedaan. Door de N. H. M. zullen […] Nov. bij inschrijving aan de markt komen 1170 Java Runder Hu[…] Almelo.

DROOGERIJEN. Camphor iets flaauwer; koopers ontbreken.-Cocosoli[…] ger. - Gum Damar en Gum Elastiek zonder omzet uithoofde der aan[…] veiling. Lange Peper door vermeerderden voorraad niet dan tot lagere […] te plaatsen -Voor Sago en Sagomeel bestaat meer vraag. - In Jap[…] Was gaat niets om Bindrotting in afwachting der veiling zonder hand[…]

De Droogerijen welke door de N. H. M. te Amsterdam in veiling aang[…] zijn tegen 24 October werden als volgt gesorteerd en getaxeerd.

740 Kistjes Japansche Arrowroot. per $\frac{1}{2}$ Ned.
740 Kistjes netto ca. 11,800 Ned. ℔, graauw .... cs. 10 à […]
65 Pakken Japansche Kassia.
65 pakken, netto ca 2000 Ned. ℔, bruin, gebroken met veel gruis en stof, krachtig van smaak met bijsmaak. " 14 " […]
170 olli Gum Elastiek. per 50 Ned.
72 Kranj., netto ca. 11,250 Ned. ℔, goed secunda.
38 Korven, " " 2,450 " " do. do.
60 Matten, " " 6,000 " " do. do. } .... *fl*. 134 à *f*[…]
81 Stukk. los " " 450 " " do. do.

ARAK. Te Rotterdam werden afgedaan 100 Legg ex Susanna van […] via tot *fl*. 150 door welken verkoop de markt zeer vast was. Te Amst[…] vonden geene verkoopen plaats.

243ste Staats-Loterij.

PRIJZEN VAN *f* 100 EN DAARBOVEN.

Eerste Klasse.

1ste Lijst: No 11989, *f* 2000; No. 16880, *f* 1500; No. 15940, *f* 200; 12696 13621 15385 16291 en 16438, ieder *f* 100.

2de Lijst: No. 4431, *f* 5000; No. 19665, *f* 400; No. 7117, *f* 200; Nos[…] en 19673, ieder *f* 100.

3de Lijst: No. 19013, *f* 20,000; No. 3977, *f* 1500; Nos. 7957 15493 16400 en 19755, ieder *f* 1000; Nos. 5081 13318 en 18877, ieder *f*[…] No. 15466, *f* 200; Nos. 1112 4534 8906 13544 13935 15190 16958 en […] ieder *f* 100.

4 e Lijst: No. 2949, *f* 400; Nos 7465 en 15785, ieder *f* 200.

Marktprijzen.

TE BATAVIA, DEN 7 DECEMBER.

Arak, *f* 55,— afgedaan.
Koffij, Java. *f* 34.— @ *f* 35,50,— "
———, Padang, zonder aanvoeren.
Suiker N°. 16 *f* 15,50,— @ *f* 16.— afgedaan
Jenever A V. H. bij Reynst en Vinju *f* 11,50— p. kelder, in Consumpt[…]
Gom elastiek *f* 95 @ *f* 100,— schaars.
Peper (Lampong *f* 19,— @ *f* 21,— p. pic. naar kwal.
Rijst, Indramaijo met zakken, oogst verkocht
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 170,— @ *f* 180— voorraad gering
———, " " 2de kwaliteit, *f* 140— @ *f* 150,— "
———, Carga *f* 125 @ *f* 130,— "
Wisselkoers. Op Nederland 6/m 103 @ 104% Op Engeland 6/m Z 11[…] £. Op China 2.70 per doll. Op Singapore *f* 2,71 @ 2.72 per doll. nomin[…] Calcutta, *f* 118 per 100 Cs. Rs. — Gouvernement pari. Factorij der N. […] 101% N. Souvereings *f* 12.95 o. ducaten *f* 7,20, n. ducaten *f* 6,25.

TE SOERABAIJA, DEN 3 DECEMBER.

Suiker *f* $15\frac{1}{2}$,—
Rijst (Carga) *f* 120 @ *f* 150.—
Id. (Witte) *f* 160 @ *f* 180.—
Arak ℔ legger. *f* 46 @ *f* 50,—
Olie (Klapper) ℔ pic. *f* 25,—
Kadjang Matten, *f* 9 @ *f* 10,—
Rotting *f* 8 @ *f* 9.—
Wisselkoers $103\frac{1}{2}$ @ 104%.

Aangekomen Passagiers te Batavi[a]

van 4 tot 8 Decemder 1860.

Met het Ned. schip Antonia Geertruida, kapt. S. de Boer, 26 sch[…] kelingen van het Eng. schip Herculean, kapt. James Belle, verong[…] straat Gasper den 29 November ll.

Met het Ned. schip Ouderkerk a/d. Amstel, kapt. K. J. Swart, M[…] Prins en famillie, de famillie Plantina, de hh. Suermondt, Ulzes en […] Mevrouwen Bittenberg en Philippeau van Rotterdam.

Met het Ned.-Ind. stooms. Batavia kapt. G. A. Neije de hh. A[…] Mozes, G. S. Sarkies, Quarles van Ufford, Lawick van Pabst, Lucasses, […] de Theen en Z. M. troepen van Singapore via Riouw en Muntok.

Met het N. I. stooms. Oenarang, Kapt. S. van Hulsteijn, de hh. […] Weghake, Pryce, R. Smit, Young, Marshall, Schmidt en echtg, The[…] Echtg. Bogaard en Echtg. Aganoor, von Below, J. M. van Merkens[…] Echtg. en 3 Kind. Mejufv. Verschoor, Mevr. Messingham en 2 Kind[…] M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Vertrokken Passagiers van Batavi[a]

van 4 tot 8 December 1860.

Met het Ned. Ind. Stooms. Menado, kapt. A. A. Couteron, De 1e […] nants de Klerk, Filet, de Wilde, 2e Luitenants Engelhard en Gobius, […] Auffmorth, Echtgenoote en 2 Kinderen, de hh. Plate, Grave en Echt[…] Page, Immink, Cambier, van den Dungen Bille, de Haan, Quarles va[…] J. G. Geissler, J A. Koch, Koppeschaar, C. H. Bartels, R. K. […] L. L. G. de St. Pern, Mejufvrouw Hellings en Z. M. troepen naa[…] rang Soerabaija en de Molokkos.

Met het Ned. Ind. stooms. Ambon, kapt. W. Vogel, Adjudant o[…] Gleim, de hh. de Graauw, en Z. M. troepen naar Pontianak en Sing[…]

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoo[rdelijk] voor de wet H. M. VAN D[ORP]

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVI[A]